

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat 1.1.2008–31.12.2008

Sosiaali- ja terveysalan
tutkimus- ja kehittämiskeskus

Helsinki 2009

SISÄLLYS

1 Toimintakertomus.....	5
1.1 Johdon katsaus toimintaan	5
1.2 Vaikuttavuus	6
1.3 Toiminnallinen tehokkuus.....	7
1.3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus	7
1.3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	9
1.3.3 Yhteisrahoitteinen toiminta ja maksuton toiminta.....	16
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta	20
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	31
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	36
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	36
1.6 Tilinpäätösanalyysi	40
1.6.1 Rahoitusrakenne	40
1.6.2 Tuotto- ja kululaskelma.....	41
1.6.3 Tase.....	44
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	44
1.8 Arviointien tulokset.....	45
1.9 Yhteenvedotiedot väärinkäytöksistä	45
2 Talousarvion toteutumalaskelma	46
3 Tuotto- ja kululaskelma.....	49
4 Tase	50
5 Liitetiedot.....	52
6 Allekirjoitukset	60

1 TOIMINTAKERTOMUS

Stakesin tulostavoitteet vuodelle 2008 sekä koko tulossopimuskaudelle vuosille 2008 – 2011 määriteltiin STM:n kanssa solmitussa tulossopimuksessa sekä valtion talousarviossa. Stakesin alaisten laitosten tulostavoitteet määriteltiin tulossopimuksissa, jotka mielisairaalat ja koulukodit ovat tehneet Stakesin kanssa. Toimintakertomus ja tilinpäätös noudattavat STM:n ja Valtiokonttorin ohjeita.

Stakesin vuoden 2008 tulossopimukseen on kirjattu yksilöityinä tulostavoitteina vain ministeriön kannalta keskeiset tavoitteet pyrkimättä sopimusvuoden koko toiminnan kattamiseen. Toimintakertomuksessa tulossopimuksessa asetetut tavoitteet, niiden toteuma, tulosanalyysi ja arvio on esitetty noudattaen tulossopimuksen otsikointia ja taulukkomuotoa. Sanallisen tulosanalyysin lisäksi tuloksellisuutta on arvioitu myös arvosanan avulla (5= erinomainen tulos, tulostavoite saavutettu ja ylitetty huomattavasti 4= hyvä tulos, tulostavoite saavutettu tavoitteen mukaisesti, 3= tyydyttävä tulos, tulostavoite toteutunut lähes tavoitteen mukaisesti, 2= välttävä tulos, tulostavoite on toteutunut osittain, 1= huono tulos, tulostavoitetta ei ole saavutettu tulossopimusvuonna).

1.1 Johdon katsaus toimintaan

Stakesin viimeistä toimintavuotta hallitsivat suuret, osin varsin dramaattiset muutokset. Stakesin perustaja ja ensimmäinen pääjohtaja Vappu Taipale siirtyi eläkkeelle 30.4.2008 pitkän ja kunniakkaan työuransa päätteeksi. Hänen seuraajakseen pääjohtajaksi nimitettiin ylijohtaja, professori Matti Heikkilä. Hänen toimikautensa päättyi traagisesti jo heinäkuussa 2008 hänen menehtyessään vaikeaan sairauteen. Matti Heikkilän jälkeen Stakesin viimeiseksi pääjohtajaksi nimitettiin ylijohtaja, professori Mauno Konttinen vuoden 2008 loppuun. Hänen vaativaksi, mutta raskaaksi päätehtäväkseen tuli saattaa Stakes fuusioon Kansanterveyslaitoksen kanssa, uudeksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitokseksi (THL).

Peruspalveluministeri Paula Risikko käynnisti edellä mainitun fuusioprosessin maaliskuussa 2008 ja nimesi fuusio-organisaation. Fuusion toteuttamiselle asetettiin kova aikataulutavoite: uuden laitoksen pitäisi aloittaa toimintansa jo 1.1.2009. Fuusioprosessin läpivientiä tukemaan valittiin konsultti-toimisto TalentPartners Oy. Ensimmäiseksi aloittivat työskentelynsä fuusion strategiaryhmä sekä viisi erikseen nimettyä työryhmää, mm. säädöstyöryhmä, viestintätyöryhmä ja tietovarannot -työryhmä. Strategiaryhmä sai työnsä päätökseen jo kesäkuussa ja jatkoi sitten työskentelyään rakenneryhmänä eli kävi valmistelemaan uuden laitoksen organisaatorakennetta strategialinjauksien pohjalta. Tämä työ saatiin päätökseen lokakuussa 2008. Kaikissa työvaiheissa jouduttiin perustamaan lukuisia alatyöryhmiä, joiden yksityiskohtaisten suunnitelmien pohjalta vähitellen rakentui uuden laitoksen toiminnallinen ja rakenteellinen kokonaisuus. Tähän tarvittiin kaikkiaan yli 70 erilaisen työryhmän intensiivinen panos. Yllättävää kyllä, erittäin tiukaksi mitoitettu aikataulu piti, ja vuoden lopussa uusi laitos oli valmis aloittamaan toimintansa, joskin monilta osin vielä viimeistelemättömänä.

Hallitusohjelman mukaiset suuret kansalliset hankkeet työllistivät Stakesia kertomusvuonna, kuten tulossopimuskin edellytti. Stakes osallistui merkittävällä työpanoksella KASTE -ohjelman valmisteluun ja ohjelman käynnistämiseen keväällä 2008. Jokaiseen viiteen KASTE -aluejohtoryhmään nimettiin edustaja Stakesin johtoryhmän jäsenistä. Lisäksi Stakesin asiantuntijat osallistuivat STM:n rahoittamien alueellisten kehittämishankkeiden valmisteluun ja hankehakemusten arviointiin. Kunta- ja palvelurakennemuutostuksessa (PARAS -hanke) Stakesin panostus oli vähäisempää ja sovitusti keskittyi hankkeen etenemisen seurantaan erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta. Stakes jatkoi osal-

taan edelleen Terveys 2015 -kansanterveysohjelman toimeenpanoa sekä osallistui kahteen nykyhallituksen politiikkaohjelmaan: Terveiden edistämisen politiikkaohjelmaan ja Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelmaan. Kaikkia näitä toimintoja tuki Stakesin raportointityö, josta esimerkkinä helmikuussa julkaistu ”Suomalaisten hyvinvointi 2008”.

Muiltakin osin Stakes selviytyi edelleen kovin hankepainotteisen tulossopimuksensa velvoitteista varsin hyvin, edellä kuvatuista ulkoisista ja sisäisistä paineista huolimatta. Perusterveydenhuollon verkottumista edistettiin laajalla kenttäkierroksella, ja perusterveydenhuollon kehittämisyksikköä hahmoteltiin osaksi STM:n kertomusvuonna lanseeraamaa Toimiva terveyskeskus -ohjelmaa. Uutena avuksena rakennettiin lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn asiantuntijaverkostoa äärimmäisen niukoin, mutta sitä tehokkaammin henkilövoimavaroin. Sama tehokkuuden ja niukkuuden yhdistelmä koski rahapelihaittojen ehkäisyä. Kertomusvuonna panostettiin edelleen lasten ja lapsiperheiden ongelmien varhaiseen puuttumiseen ja niiden ratkaisemisen tukeen. Hyvien käytäntöjen juurruttamista sosiaalipalveluihin tehostettiin.

Kaiken kaikkiaan Stakes suoriutui viimeisen toimintavuoden velvoitteistaan hyvin, huolimatta fuusion aiheuttamasta massiivisesta ylimääräisestä työtaakasta.

Kuudentoista elinvuotensa aikana Stakesista kehittyi varsin merkittävä ja arvostettu asiantuntijalaitos. Sen onnistunut rekrytointipolitiikka ja henkilöstön määrätietoinen kouluttaminen ja kehittäminen johtivat laitoksen osaamisen ja asiantuntijuuden jatkuvaan lisääntymiseen. Alkuvuosien joidenkin haparointien ja ylilyöntien laannuttua sekä päättäjät että media ovat lisääntyvässä määrin oppineet luottamaan Stakesiin laaja-alaisena (”joka paikkaan ehtivä Stakes”) ja ehdottoman luotettavana toimialansa asiantuntijana, jonka tutkimus- ja kehittämisraportteja viime vuosina referoitiin lähes päivittäin julkisessa sanassa. Tätä kehitystä tukevat myös tällä vuosikymmenellä usein toistettujen mediamielikuvakyselyjen tulokset.

Toivoa sopii, että Stakesin monipuolinen, laaja ja syvälinen osaaminen saa arvoisensa, sille kuuluvan sijan uuden Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa ja että yhdistettyjen laitosten yhteinen osaamis-pääoma tuottaa jotain uutta ja arvokasta koko väestömme terveyden ja hyvinvoinnin kartuttamiseksi. Vasta silloin voidaan vahvistaa, että fuusio tuotti enemmän kuin pelkän osiensa summan.

1.2 Vaikuttavuus

Tulossopimuksessa Stakesin toiminnan vaikuttavuuden painoalueiksi asetettiin STM:n strategiasta johdetut terveyden ja toimintakyvyn edistämisen, köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämisen sekä toimivien palvelujen ja kohtuullisen toimeentuloturvan varmistamisen tavoitteet. Lisäksi Stakes toteuttaa perheiden hyvinvoinnin ja sukupuolten välisen tasa-arvon tavoitteita. Vaikuttavuustavoitteiden seuranta tapahtuu hallinnonalan yleisindikaattorien sekä laitospaikkaisten seuranta-indikaattorien avulla. Vuoden 2008 indikaattorien toteumatietoja ei ole toimintakertomusta tehtäessä käytössä, joten toiminnan mahdollista vaikuttavuutta kuvataan ja analysoidaan toiminnan tuotosten yhteydessä.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Taloudellisuus	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Kustannustietoisuuden lisääminen.	Kustannukset esitettävissä myös suoriteritymittäin.	Kustannus- ja henkilötyövuositiedot kattavia ja luotettavia (Tilinpäätöskannanotto 2006)	Toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä esitetyt henkilötyövuodet ovat kattavia ja luotettavia.	Tilinpäätöskannanoton mukaiset muutokset on toteutettu sovitusti. (4)

Tuottavuus	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
	Tuottavuusmittarit määritelty ja käytössä. Tuottavuus kasvanut tulossopimuskaudella	Tuottavuusmittareiden laadinta hallinnonalan yhteisessä projektissa Tilastokeskuksen kanssa. Tuottavuusmittarin/-mittareiden lähtötaso määritelty ja tavoitteet asetettu vuoden 2009 tulossopimuksessa.	Stakes aloitti tuottavuusmittareiden laadinnan hallinnonalan yhteisessä projektissa Tilastokeskuksen kanssa, mutta THL perustamisprosessin takia tuottavuusmittareiden laadinta keskeytettiin ja siirrettiin THL:n tehtäväksi. STM:lle toimitettiin kuitenkin kattava selvitys Stakesin suoritetasoista tuottavuuden seuranta-kohteista.	Perustelluista syistä tulostavoitteen toteuma ei vastannut tavoitteenasetantaa. (3)
Tuottavuusvähennekset	- 57 htv (kumulatiivinen)	- 20 htv (kumulatiivinen) (-10 htv 2007)	- 43 htv (kumulatiivinen) (- 17 htv 2007)	Tuottavuusohjelman edellyttämät htv-vähennykset on toteutettu hallitusti. (4)

	Toiminnalliset tavoitteet 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Informaatioteknologian hyödyntäminen	Stakes on toimeenpannut hallinnonalan IT-strategian omalta osaltaan	Hankkeet ja toimenpiteet käynnistetty ja toteutettu strategian mukaisesti	Hallinnonalan IT-strategiaa on toteutettu eri hankkeissa ja toimenpitein strategian mukaisesti.	IT-strategian toteuttaminen etenee suunnitellusti. (4)

Informaatioteknologian hyödyntäminen

Kannattavuus	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Maksullisen palvelutoiminnan kannattavuus	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat luotettavia ja ohjeistus ajan tasalla.	Stakes jatkaa toimenpiteitä tilintarkastuskertomuksessa 2006 esiin tulleiden epäkohtien korjaamiseksi maksullisen toiminnan ohjeistuksen ja kustannusvastaavuuslaskelmien luotettavuuden parantamiseksi.	Stakes kehitti edelleen maksullisen toiminnan ohjeistusta, hinnoittelua sekä sisäistä kustannuslaskentaa. Toimenpiteiden avulla jatkettiin tilintarkastuskertomuksessa ilmenneiden epäkohtien korjaamista.	Tulostavoite on toteutunut suunnitellusti. (4)
		Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus 103 % (TAE 2008)	Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus oli 109 %.	Maksullinen toiminta oli kustannusvastaavaa ja myös ylijäämä kasvoi toimintavuoden aikana. (4)

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Kustannusvastaavuus	Yhteisrahoitteinen toiminta on sosiaali- ja terveysalan tutkimustoiminnan tehostaminen -työryhmän työn pohjalta määriteltyjen yhteisten periaatteiden mukaista (Ulko- ja sisäisen tutkimusrahoituksen periaatteet).	Yhteisrahoitteisen (ml. EU-rahoitus) tutkimusrahoituksen osuuden arvioidaan olevan 27 % koko toimintamenorahoituksesta (TAE 2008). STM-Stakes yhteisrahoitus-hankkeiden alustava suunnitelma on tulossopimuksen liitteenä 2.	Yhteisrahoitteisen tutkimusrahoituksen osuus jäi 22 % koko toimintamenorahoituksesta.	Yhteisrahoitteisen tutkimusrahoituksen osuus jäi arvioitua matalammaksi, sillä STM ei enää rahoittanut Stakesin toimintaa erillismäärärahoilla aiempien vuosien laajuisesti. (3)

1.3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus

Vuoden 2008 Stakes tiliviraston tuotot olivat 78 538 191,57 euroa, jakaantuen alla olevan taulukon mukaisesti Stakesin päämaksupisteen tuottoihin, valtion mielisairaaloiden ja valtion koulukotien tuottoihin.

Stakes tiliviraston tuotot yhteensä

Tuotot yksiköittäin ja muutos %

	2008	Osuus tuotoista	2007	Muutos 2007 > 2008	2006
	1000 e	%	1000 e	%	1000 e
Stakes ilman maksupisteitä	10 132	13 %	11 563	-12,4 %	11 326
Mielisairaalat	48 300	61 %	45 306	6,6 %	43 850
Koulukodit	20 106	26 %	17 723	13,4 %	17 568
Tuotot yhteensä	78 538	100 %	74 592	5,3 %	72 744

Yhteenvedo Stakesin tiliviraston toiminnan kustannusvastaavuuksista vuonna 2008

	Stakes tilivirasto yhteensä Maksullinen toiminta 2008 1 000 €	Stakes tilivirasto yhteensä Yhteisrahoitteinen toiminta 2008 1 000 €	Stakes tilivirasto yhteensä Budjettirahoit- teinen toiminta 2008 1 000 €	Stakes tilivirasto yhteensä Toiminta yhteensä 2008 1 000 €
TUOTOT				
- maksullisen/yhteisrah. toim. tuotot	67 245	9 074	0	76 319
- muut tuotot	1 407	0	0	1 407
- OPH:n osuus tuotoista	2 482	0	0	2 482
= tuotot yhteensä	71 134	9 074	0	80 208
KUSTANNUKSET				
- aineet, tarvikkeet, tavarat	5 425	154	646	6 225
- henkilöstökustannukset	52 748	10 330	14 306	77 384
- vuokrat	5 501	139	2 848	8 488
- palvelujen ostot	5 415	1 455	3 437	10 307
- muut erilliskustannukset	1 299	862	701	2 862
= erilliskustannukset yhteensä	70 388	12 940	21 938	105 266
KÄYTTÖJÄÄMÄ	746	-3 866	-21 938	-25 058
- tukitoimintojen kustannukset	450	5 672	-5 746	376
- poistot	771	425	152	1 348
- korot	91	0	17	108
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 312	6 097	-5 577	1 832
Kokonaiskustannukset yhteensä	71 700	19 037	16 361	107 098
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)	-566	-9 963	-16 361	
Kustannusvastaavuus-%	99 %	48 %	0 %	

Stakesissa tulot ja menot kohdennetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kustannuslajeittain sekä maksulliselle että maksuttomille projekteille. Projekteina seurataan myös sisäisiä hallinnollisia toimintoja (esim. tukipalvelut ja johtaminen) ja ulospäin suuntautuvia jatkuvia toimintoja (esim. tilastotuotanto). Projektiseurannan kautta kootaan tuki- ja päätoimintojen kustannukset tulosalueittain ja ryhmittäin.

Erilliskustannukset ovat yksikön projektien aiheuttamia kustannuksia. Kokonaiskustannukset sisältävät tulosalueille vyörytetyt tukitoimintojen kustannukset eli osuuden Stakesin yhteiskustannuksista. Osa tukitoimintojen kustannuksista on kohdistettu maksulliseen ja yhteisrahoitteeseen toimintaan. Siltä osin kuin tukitoimintoja hoitavilla tulosalueilla on myös suoraan ulospäin suuntautuvaa toimintaa, ovat projektien kustannukset päätoiminnoissa.

Stakesin päämaksupisteen toiminnan kokonaiskustannukset vuonna 2008 olivat 36,7 milj.euroa. Kokonaiskustannukset nousivat lähes 2,4 milj. euroa vuoteen 2007 verrattuna. Henkilöstökustannukset ja palvelujen ostot kasvoivat eniten. Tuotoissa yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot vähenivät. Stakesin toiminta työllisti 431 htv:tä vuonna 2008 ja 448 htv:tä vuonna 2007.

Stakesin päämaksupisteen kaikki tuotot ja kustannukset jakaantuvat alla olevan taulukon mukaisesti tulosalueittain.

	Kunta- palvelut 1 000 €	Sosiaali- palvelut 1 000 €	Hyvinvointi 1 000 €	Julkaisut 1 000 €	Hallinto- palvelut 1 000 €	IDC 1 000 €	Terveyden- huolto 1 000 €	Staketieto 1 000 €	Yhteensä 1 000 €
TUOTOT									
- maksullisen toiminnan tuotot	845	66	19	864	0	995	84	73	2 946
- yhteistoiminnan tuotot	1 822	1 560	598	70	193	29	2 044	831	7 147
- muut tuotot	0	8	2	0	19	0	8	2	39
= tuotot yhteensä	2 667	1 634	619	934	212	1 024	2 136	906	10 132
KUSTANNUKSET									
- aineet, tarvikkeet, tavarat	63	56	42	95	362	85	69	58	830
- henkilöstökustannukset	3 473	2 479	2 709	2 165	3 497	1 271	5 106	3 545	24 245
- vuokrat	49	14	2	26	2 831	145	19	1	3 087
- palvelujen ostot	555	264	594	579	2 132	436	428	682	5 670
- muut erilliskustannukset	264	185	118	105	295	318	294	195	1 774
= erilliskustannukset yhteensä	4 404	2 998	3 465	2 970	9 117	2 255	5 916	4 481	35 606
Osuus yhteiskustannuksista									
- tukitoimintojen kustannukset	1 125	777	842	454	64	298	1 537	888	5 985
- poistot	84	61	65	61	82	23	129	90	595
- korot	6	4	5	4	6	2	9	6	42
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 215	842	912	519	152	323	1 675	984	6 622
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 619	3 840	4 377	3 489	9 269	2 578	7 591	5 465	42 228
HTV	60	44	47	44	59	17	93	65	431

Hallintopalveluihin sisältyy viestintäyksikön kustannukset ja yhteisrahoitteeseen toimintaan sisältyy WHO Collaborating Centren kustannukset 607 000 euroa

Seuraavassa taulukossa on esitetty Stakesin päämaksupisteen henkilötövuodet tulosalueittain ja toiminnoittain.

Stakesin tiliviraston htv:t tulosalueittain

Henkilötövuodet tulosalueittain

	Tukitoiminnot	Maksuton	Maksullinen	Yhteensä
20 Kuntapalvelut	11	44	6	60
30 Sosiaalipalvelut	7	37	0	44
40 Hyvinvointi	8	39	0	47
50 Julkaisut	6	35	3	44
60 Hallintopalvelut	49	10	0	59
70 IDC Stakesin ulkomaanavun yksikkö	1	12	5	17
80 Terveydenhuolto	14	79	0	93
90 Stakes Tieto	16	49	1	65
Yhteensä	113	305	14	431

Hallintopalveluihin sisältyy viestinnän ja WHO CC:n htv:t

1.3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Stakesin tiliviraston maksulliset suoritteet on määritelty STM:n asetuksissa 1131/2001, 1132/2001 ja 1133/2001. Tuotteet hinnoitellaan liiketaloudellisin periaattein ja tavoitteena vuonna 2008 on ollut se, että maksullinen toiminta on kannattavaa. Seuraavana taulukko, jossa on koko tiliviraston kustannusvastaavuuslaskelmat kolmelta vuodelta.

Stakesin tiliviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuosina 2006-2008

MAKSULLINEN TOIMINTA	Yhteensä 2008 1 000 €	Yhteensä 2007 1 000 €	Yhteensä 2006 1 000 €
TUOTOT			
- maksullisen toiminnan myyntituotot	67 245	62 081	61 290
- maksullisen toiminnan muut tuotot	1 407	1 266	938
- OPH:n osuus tuotoista	2 482	2 149	2 156
= tuotot yhteensä	71 134	65 496	64 384
KUSTANNUKSET			
- aineet, tarvikkeet, tavarat	5 425	4 844	5 273
- henkilöstökustannukset	52 748	48 241	45 740
- vuokrat	5 501	5 251	5 077
- palvelujen ostot	5 415	4 866	4 710
- muut erilliskustannukset	1 299	1 452	1 564
= erilliskustannukset yhteensä	70 388	64 654	62 364
KÄYTTÖJÄÄMÄ	746	842	2 020
- tukitoimintojen kustannukset	450	547	608
- poistot	771	735	775
- korot	91	75	56
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 312	1 357	1 439
Kokonaiskustannukset yhteensä	71 700	66 011	63 803
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)	-566	-515	581
Kustannusvastaavuus-%	99,2 %	99,2 %	100,9 %

Stakes tiliviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus jäi alle 100 % ja maksullinen toiminta oli siten alijäämäinen 0,5 milj. euroa. Niuvanniemen sairaalan kustannusvastaavuus oli 0,5 milj. euroa alijäämäinen ja tämä perustuu vuoden 2006 tilanteeseen. Niuvanniemi teki vielä alijäämäisen tuloksen, koska sairaala joutui palauttamaan kunta-asiakkaille vuonna 2006 syntyneen ylijäämän. Ylijäämä oli tarkoitus käyttää vuonna 2006 UPJ-palkkausjärjestelmän aiheuttamiin henkilöstökulujen nousuun, mutta palkkausjärjestelmästä ei syntynyt vielä vuonna 2006 sopimusta, joten henkilöstökulut eivät nousseet. Valtion koulukotien maksullisen toiminnan tulos oli alijäämäinen 0,3 milj. euroa ja Stakesin päämaksupisteen maksullisen toiminnan tulos oli puolestaan ylijäämäinen 0,25 milj. euroa sisältäen IDC:n alijäämän 0,09 milj. euroa.

Stakesin maksullisen toiminnan tiedot ilman mielisairaloita ja koulukoteja v. 2006–2008

MAKSULLINEN TOIMINTA	Tulosalueet 2008 1 000 €	IDC 2008 1 000 €	Yhteensä 2008 1 000 €	Yhteensä 2007 1 000 €	Yhteensä 2006 1 000 €
TUOTOT					
- maksullisen toiminnan myyntituotot	1 950	995	2 945	2 754	3 270
- maksullisen toiminnan muut tuotot	-2	0	1	-1	-1
= tuotot yhteensä	1 951	995	2 946	2 753	3 269
KUSTANNUKSET					
- aineet, tarvikkeet, tavarat	60	57	117	57	304
- henkilöstökustannukset	553	416	969	911	1 109
- vuokrat	50	53	103	71	98
- palvelujen ostot	608	317	925	749	896
- muut erilliskustannukset	103	146	249	338	502
= erilliskustannukset yhteensä	1 374	989	2 363	2 126	2 910
KÄYTTÖJÄÄMÄ	577	6	583	627	359
- tukitoimintojen kustannukset	222	90	312	401	499
- poistot	13	6	19	2	6
- korot	1	0	1	19	32
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	236	96	332	422	537
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 610	1 085	2 695	2 548	3 447
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)	341	-90	251	205	-177
Kustannusvastaavuus-%	121 %	92 %	109 %	108 %	95 %

Edellä esitetyn Stakesin pääviraston maksullisen toiminnan tunnusluvut v. 2006 – 2008.

TUNNUSLUVUT	Toteutunut 2008 1000 €	Tavoite 2008 1000 €	Toteutunut 2007 1000 €	Toteutunut 2006 1000 €
Tuotot	2 946	3 500	2 753	3 269
Erilliskustannukset	2 363	2 900	2 126	2 910
Käyttöjäämä	583	600	627	359
Käyttöjäämä % tuotoista	20 %	17 %	23 %	11 %
Osuus yhteiskustannuksista	332	500	422	537
Kokonaiskustannukset	2 695	3 400	2 548	3 447
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)	251	100	205	-178
Yli-/Alijäämä % tuotoista	9 %	3 %	7 %	-5 %
Kustannusvastaavuus %	109 %	103 %	108 %	95 %
Maksullisen toiminnan HTV	14,1	18	18,4	18

Stakesin maksullisen toiminnan tuotot tuoteryhmittäin vuonna 2008. Luvut eivät sisällä mielisairaloita eikä koulukoteja.

TUOTERYHMÄT	Koulutus 1000 €	Konsultointi 1000 €	Tietopalvelu 1000 €	Muu maksull. palvelu 1000 €	Maksulliset tuotteet 1000 €	Yhteensä 1000 €
Tuotot	401	1 319	0	645	581	2 946
Erilliskustannukset	249	1 175	1	564	374	2 363
Käyttöjäämä	152	144	-1	81	207	583
Kokonaiskustannukset	325	1 283	1	703	383	2 695
Ali/Ylijäämä	76	36	-1	-58	198	251

Stakesia koskevassa maksuasetuksessa on kymmenen eri tuoteryhmää. Stakes on omassa projektiseurannassa koonnut erityyppisten suoritteiden seurannan viiteen maksullista toimintaa tuoteryhmittäin kuvaavaan ryhmään: koulutustoiminta, konsultointi, tietopalvelu, muu maksullinen palvelu ja maksulliset tuotteet. Näiden viiden ryhmän lisäksi on eroteltu tuoteryhmäkohtaista käsittelyä varten maksulliset lehdet ja julkaisut.

Konsultointi, johon koko IDC:n toiminta sisältyy, muodostaa suurimman ryhmän tuottojen ja kokonaiskustannusten perusteella. Konsultoinnin tuotot pysyivät lähes samana kuin v. 2007. Konsultti-toiminnan erilliskustannukset kasvoivat noin 12 %. Muut tuoteryhmät olivat vuonna 2008 tasaväkisiä. Muun maksullisen palvelun tuotot kasvoivat merkittävästi, mutta myös alijäämä oli suuri. Tämän ryhmän hinnoittelu tulisi tarkastaa. Maksullisten tuotteiden tuotot pysyivät vuoden 2007 tasolla ja kustannukset vähenivät. Suurin tuotto tuli tänäkin vuonna tästä ryhmästä, 198 000 euroa. Koulutustoiminnan tuottoihin ja kustannuksiin on sisällytetty pääosaltaan seminaarien, messujen ja konferenssien tuotot ja kustannukset.

Stakesin maksullinen toiminta ilman mielisairaloita ja koulukoteja jakaantuu tulosalueittain seuraavasti v. 2006 – 2008.

MAKSULLINEN TOIMINTA	Kunta- palvelut 1000 €	Sosiaali- palvelut 1000 €	Hyvinvointi 1000 €	Julkaisut 1000 €	Hallinto 1000 €	IDC 1000 €	Terveys- huolto 1000 €	Stakes Tieto 1000 €	Stakes yhteensä 1000 €	Stakes ilman IDC:tä 1000 €
TUOTOT										
- myyntituotot	845	65	19	864	0	995	84	73	2 945	1 950
- muut tuotot	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1
= tuotot yhteensä	845	66	19	864	0	995	84	73	2 946	1 951
KUSTANNUKSET										
- aineet, tarvikkeet, tavarat	12	15	2	28	0	57	3	0	117	60
- henkilöstökulut	321	15	4	148	7	416	25	33	969	553
- vuokrat	29	0	0	21	0	53	0	0	103	50
- palvelujen ostot	224	6	7	344	0	317	25	2	925	608
- muut erilliskustannukset	54	24	4	12	0	146	7	2	249	103
= erilliskustannukset yhteensä	640	60	17	553	7	989	60	37	2 363	1 374
KÄYTTÖJÄÄMÄ										
- tukitoimintojen kustannukset	125	6	1	78	1	90	4	7	312	222
- poistot	8	0	0	4	0	6	0	1	19	13
- korot	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	134	6	1	82	1	96	4	8	332	236
Kokonaiskustannukset yhteensä	774	66	18	635	8	1 085	64	45	2 695	1 610
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	71	0	1	229	-8	-90	20	28	251	341
Kustannusvastaavuus-%	109 %	100 %	106 %	136 %	0 %	92 %	131 %	162 %	109 %	121 %
HTV	6	0	0	3	0	5	0	1	14	9

Stakesin maksullisen toiminnan tuotot jäivät alle tavoitteen, mutta kustannusvastaavuus % ylitti tavoitteen. Tulosalueittain ei tapahtunut suuria muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. IDC:n tuotot kasvoivat, mutta kustannukset kasvoivat vielä enemmän, joten tulos jäi hiukan enemmän alijäämäiseksi kuin vuonna 2007. Maksullisen toiminnan erilliskustannukset nousivat vuoteen 2007 verrattuna.

Stakesin maksullisen toiminnan tiedot mielisairaaloista ja koulukodeista

Mielisairaalat

Valtion mielisairaalat, Niuvanniemen sairaala ja Vanhan Vaasan sairaala, rahoittavat toimintansa pääasiassa kunnilta perittävillä hoitomaksuilla. Mielentilatutkimukset ovat myös maksullista toimintaa. Mielentilatutkimusten kustannukset laskutetaan lääninhallituksilta.

	2008 Niuvanniemen sairaala Toteutuma 1000 e	2008 Vanhan Vaasan sairaala Toteutuma 1000 e	2008 Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 1000 e	2008 Mielisairaalat yhteensä Tavoite 1000 e	2007 Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 1000 e	2006 Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 1000 e
TUOTOT						
Maksullisen toiminnan tuotot						
- maksullisen toiminnan myyntituotot	33 078	13 930	47 008	47 440	44 077	42 986
- maksullisen toiminnan muut tuotot	915	154	1 069	935	948	587
Tuotot yhteensä	33 993	14 084	48 077	48 375	45 025	43 573
KUSTANNUKSET						
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset						
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 738	1 039	3 777	3 785	3 493	3 664
- henkilöstökustannukset	26 662	10 876	37 538	37 640	35 001	32 638
- vuokrat	2 520	814	3 334	3 285	3 213	3 101
- palvelujen ostot	1 988	999	2 987	2 859	2 754	2 563
- muut erilliskustannukset	257	217	474	461	479	361
Erilliskustannukset yhteensä	34 165	13 945	48 110	48 030	44 940	42 327
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-172	139	-33	345	85	1 246
Osuus yhteiskustannuksista						
- tukitoimintojen kustannukset	23	9	32	43	45	38
- poistot	328	89	417	466	467	444
- korot	41	17	58	82	45	29
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	392	115	507	591	557	511
KOKONAISKUSTANNUKSET YHTEENS	34 557	14 060	48 617	48 621	45 497	42 838
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-564	24	-540	-246	-472	735
Kustannusvastaavuus %	98 %	100 %	99 %	99 %	99 %	102 %

Mielisairaaloiden maksullisen toiminnan tunnusluvut v. 2006 – 2008

	2008 Niuvanniemen sairaala Toteutuma 1000 e	2008 Vanhan Vaasan sairaala Toteutuma 1000 e	2008 Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 1000 e	2008 Mielisairaalat yhteensä Tavoite 1000 e	2007 Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 1000 e	2006 Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 1000 e
Toiminnan tuotot	33 993	14 084	48 077	48 375	45 025	43 573
Kokonaiskustannukset yhteensä	34 557	14 060	48 617	48 621	45 497	42 838
Ali- tai ylijäämä	-564	24	-540	-246	-472	735
Ali- tai ylijäämä % tuotoista	-1,7 %	0,2 %	-1,1 %	-0,5 %	-1,0 %	1,7 %
Tuotot % kustannuksista	98 %	100 %	99 %	99 %	99 %	102 %

Valtion talousarviossa on asetettu kannattavuustavoitteeksi, että tuotoilla katetaan kustannukset ilman voiton tavoittelua. Niuvanniemen sairaalan maksullisen toiminnan alijäämä perustuu vuonna 2006 syntyneeseen merkittävään ylijäämään (+730 000 euroa), joka on palautettava kunta-asiakkaille tekemällä suunnitellusti alijäämäinen tulos vuosina 2007 ja 2008. Maksullisen toiminnan tuotot jäivät hoitomaksuhyvitysten jälkeen hieman alle tavoitteen. Myyntituottoihin kirjataan hoidosta ja mielen-tilatutkimuksista saadut tulot. Vuonna 2008 mielentilatutkimustuottoja kertyi noin 3,6 % tavoitetta enemmän. Hoitopäiväkertymä jäi vain vajaan prosentin asetetusta tavoitteesta. Maksullisia hoitopäiviä toteutui yhteensä 103 096, kun tavoite oli 104 054. Sairaalan käyttöaste oli 95,16 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset pystyttiin pitämään asetetussa budjettitavoitteessa. Kustannusnousu oli edellisvuoteen verrattuna noin 7 %.

Vanhan Vaasan sairaalan toimintavuonna 2008 henkilöstökulut lisääntyivät 9 % pääasiassa palkan- korotusten seurauksena. Vanhan Vaasan sairaalan tuotot lisääntyivät 9,5 %. Vanhan Sairaalan toiminta on pääosin maksullista toimintaa. Maksullisen toiminnan osuus kokonaiskustannuksista on 97,3 %. Lähes 100 prosenttiseen kustannusvastaavuuteen on päästy laskemalla yksikköhintoja loka-joulukuussa. Kokonaiskustannuksien nousu aiheutuu pääosin palkankorotusten, mutta osin myös henkilö-työvuosisäysten aiheuttamasta henkilöstökulujen vajaan 9 %:n noususta. Kustannusten nousuun oli varauduttu, mutta hoitopäiviä kertyi ennakoitua enemmän, joten taloudellisuus oli selvästi tavoitetta parempi. Toiminnan tulos on selvästi tavoitetta parempi ja kannattavuuden kehitys vakaata.

Vuonna 2008 merkittävä osa sairaalan suunnittelutyöstä liittyi uudisrakennushankkeeseen. Tämä hanke vaikuttaa erittäin laajasti sairaalan toimintaan tulevaisuudessa. Ajanmukaiset tilat mahdollistavat paremman perushoidon tason, kohentavat työturvallisuutta ja antavat mahdollisuuden nykyaikaistaa hoitomenetelmiä. Sairaala laajenee Stakesin kanssa tehdyn tulossopimuksen mukaan n. 15 lisäpaikalla ja tämä edellyttää uuden työvoiman rekrytoimista sairaalaan. Sairaalassa ollaan suunnittelemassa laajoja sisäisiä työjärjestelyjä, jotka antavat mahdollisuuden kehittää hoitotyötä monin tavoin. Uudisrakennushanke on luonnollisesti myös merkittävä kustannustekijä ja tulee osaltaan lisäämään paineita hoitopäiväkustannusten nousulle.

Koulukodit

Valtion koulukotien toiminta rahoitetaan pääasiassa kuntien maksamilla hoitopäiväkorvauksilla ja koulukodeissa annettavan perusopetuksen ja muun opetustoiminnan piiriin kuuluva toiminta rahoitetaan opetushallituksen momentilta. Opetushallituksen rahoitusjärjestelmä perustuu laskennallisiin yksikköhintoihin, jotka opetusministeriö määrää ja valtioneuvosto vahvistaa vuosittain. Opetushallitukselta saatavan rahoituksen suuruuteen vaikuttaa kiinteänä laskentapäivänä (2 krt/vuosi) oleva oppilasluku. Tämä kiinteän laskentapäivän tilanne vaikeuttaa koulukotien talouden suunnittelua.

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudet vuosina 2006 - 2008

	2008	2008	2007	2006
	Toteutuma	Tavoite	Toteutuma	Toteutuma
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	17 292	16 568	15 253	15 049
- maksullisen toiminnan myyntituotot	337	384	320	337
-opetushallituksen osuus tuotoista	2 481	2 400	2 149	2 156
Tuotot yhteensä	20 110	19 352	17 722	17 542
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 531	1 297	1 294	1 306
- henkilöstökustannukset	14 241	13 568	12 329	12 049
- vuokrat	2 064	2 045	1 967	1 874
- palvelujen ostot	1 503	1 368	1 405	1 339
- muut erilliskustannukset	576	606	595	564
Erilliskustannukset yhteensä	19 915	18 883	17 590	17 133
KÄYTTÖJÄÄMÄ	194	469	131	409
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	106	98	100	72
- poistot	335	263	255	272
- korot	32	27	28	47
Osuus Stakesin kustannuksista				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	472	388	383	391
Kokonaiskustannukset yhteensä	20 388	19 271	17 973	17 523
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-278	81	-252	18
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLJ	-278	81	-252	18
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki	300	300	300	300
Kustannusvastaavuus %	99 %	100 %	99 %	100 %

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan tunnusluvut vuosina 2006 - 2008

	2008	2008	2007	2006
	Toteutuma	Tavoite	Toteutuma	Toteutuma
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
Toiminnan tuotot	20 110	19 352	17 722	17 542
Kokonaiskustannukset yhteensä	20 388	19 271	17 973	17 523
Ali- tai ylijäämä	-278	81	-252	18
Ali- tai ylijäämä % tuotoista	-1,4 %	0,4 %	-1,4 %	0,1 %
Tuotot % kustannuksista	99 %	100 %	99 %	100 %

Koulukotien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudet koulukodeittain vuonna 2008

	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008
	Harvialan koulukoti toteutuma	Kasvun Yhteisöt toteutuma	Lagmans- gården toteutuma	Limingan koulutus- keskus toteutuma	Sippolan koulukoti toteutuma	Vuorelan koulukoti toteutuma	Koulu- kodit yhteensä
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
TUOTOT							
Maksullisen toiminnan tuotot							
- maksullisen toiminnan myyntituotot	1 331	5 265	1 551	3 825	2 776	2 544	17 292
- maksullisen toiminnan muut tuotot	2	50	43	118	67	57	337
- opetushallituksen osuus tuotoista	253	859	249	324	451	345	2 481
Tuotot yhteensä	1 586	6 174	1 843	4 267	3 294	2 946	20 110
KUSTANNUKSET							
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset							
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	158	415	193	352	226	187	1 531
- henkilöstökustannukset	1 186	4 297	1 415	2 807	2 401	2 135	14 241
- vuokrat	203	618	104	483	297	359	2 064
- palvelujen ostot	113	480	151	321	232	206	1 503
- muut erilliskustannukset	84	103	32	196	96	65	576
Erilliskustannukset yhteensä	1 744	5 913	1 895	4 159	3 252	2 952	19 915
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-159	261	-52	108	42	-6	194
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista							
- tukitoimintojen kustannukset	7	44	19	12	14	10	106
- poistot	51	115	20	76	36	37	335
- korot	6	10	2	7	3	4	32
Osuus Stakesin kustannuksista							
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	63	169	41	95	53	51	472
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 808	6 082	1 936	4 254	3 305	3 003	20 388
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-222	92	-93	13	-11	-57	-278
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEI	-222	92	-93	13	-11	-57	-278
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0					300
Kustannusvastaavuus %	88 %	102 %	95 %	100 %	100 %	98 %	99 %

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan tunnusluvut koulukodeittain vuosina 2006 - 2008

	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008
	Harvialan koulukoti toteutuma	Kasvun Yhteisöt toteutuma	Lagmans- gården toteutuma	Limingan koulutus- keskus toteutuma	Sippolan koulukoti toteutuma	Vuorelan koulukoti toteutuma	Koulu- kodit yhteensä
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
Toiminnan tuotot	1 586	6 174	1 843	4 267	3 294	2 946	20 110
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 808	6 082	1 936	4 254	3 305	3 003	20 388
Ali- tai ylijäämä	-222	92	-93	13	-11	-57	-278
Ali- tai ylijäämä % tuotoista	-14,0 %	1,5 %	-5,0 %	0,3 %	-0,3 %	-1,9 %	-1,4 %
Tuotot % kustannuksista	88 %	102 %	95 %	100 %	100 %	98 %	99 %

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuusvaihtelut johtuvat usein koulukotien käyttöasteiden vaihtelusta ja lisäksi opetushallitukselta saatavan rahoituksen laskentatavasta.

Hintatuki ei ole myöskään ollut käytettävissä, koska koulukotien yhteenlaskettu kustannusvastaa- vuus ei mahdollista hintatuen käyttöä.

Maksullisen toiminnan tuotot ylittivät tavoitteen 13,4 %:lla. Erilliskustannukset kasvoivat 13,2 %: lla.

1.3.3 Yhteisrahoitteinen toiminta ja maksuton toiminta

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat alla olevassa taulukossa. Stakesilla on kirjaamisoikeus Suomen Akatemian ja UM:n lähialueyhteistyö – momenteille.

Stakesin yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kustannukset rahoituslähteittäin 2006 - 2008 (ei sisällä mielisairaaloita eikä koulukoteja)

	2008 Toteutuma	2007 Toteutuma	Muutos 2007>2008	2006 Toteutuma
Tuotot				
EU - rahoitus	889	662	34 %	724
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	1 946	1 678	16 %	1 328
Terveysten edistämisen määrärahat	1 741	1 857	-6 %	2 196
STM:n muu rahoitus	1 739	3 828	-55 %	3 227
Muu valtionhallinto	842	778	8 %	522
Lähialueyhteistyö UM	1 187	967	23 %	876
Työhyvinvoinnin tuki	0	15	-100 %	30
VM/Euroopan Unionin kansall. Asiantunt.	0	17	-100 %	17
Työllistämisvaroin palkatut	13	27	-52 %	18
Suomen Akatemia	494	602	-18 %	835
Muut	20	3	567 %	0
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot yhteensä	8 871	10 434	-15 %	9 773
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	136	94	45 %	65
Henkilöstökulut	9 978	9 873	1 %	9 827
Vuokrat	139	230	-40 %	134
Palvelujen ostot	1 449	1 442	0 %	1 391
Muut erilliskustannukset	862	942	-8 %	1 119
Erilliskustannukset yhteensä	12 564	12 581	0 %	12 536
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	5 672	5 652	0 %	7 248
Poistot	425	274	55 %	324
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	6 097	5 926	3 %	7 572
Kokonaiskustannukset yhteensä	18 661	18 507	1 %	20 108
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-9 790	-8 073	21 %	-10 335
Kustannusvastaavuus	48 %	56 %	-16 %	49 %

*) Stakesilla on kirjausoikeus momenteille 245066, 406245066, 407245066, 32805121, 3301011, 2960501, 4062960501 ja 4072960501.

Momenteille on kirjattu kustannuksia yhteensä 1 724 485 € ja vastaava summa esitetään tässä laskelmassa tuottoina.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot laskivat 15 %, erilliskustannukset pysyivät edellisen vuoden suuruisina. Rahoittajina suurin muutos oli STM:n rahoituksen väheneminen 3,8 milj. eurosta 1,7 milj. euroon. Suomen Akatemian osuus väheni myös 18 %. EU-rahoitus ja UM:n rahoitusosuudet kasvoivat. Tähän yhteisrahoitteiseen toimintaan v. 2008 käytettiin 182 htv:tä.

Stakesin yhteisrahoitteinen ja maksuton toiminta, kustannusvastaavuuslaskelmat ilman mielisairaaloita ja koulukoteja vuonna 2008

MAKSUTON TOIMINTA	Tuki-	Pää-	Yhteis-	Maksuton toiminta yhteensä				
	toiminnot	toiminnot	rahoitte-					
	2008	2008	nen	2008	2007	2006	2008	2007-2008
	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	%-osuus	Muutos-%
KUSTANNUKSET								
- aineet, tarvikkeet, tavarat	451	126	136	713	525	464	2 %	36 %
- henkilöstökustannukset	5 654	7 644	9 978	23 276	21 943	20 632	70 %	6 %
- vuokrat	2 837	8	139	2 984	2 930	2 789	9 %	2 %
- palvelujen ostot	2 243	1 053	1 449	4 745	3 882	4 186	14 %	22 %
- muut erilliskustannukset	292	369	862	1 523	1 567	1 808	5 %	-3 %
= erilliskustannukset yhteensä	11 477	9 200	12 564	33 241	30 847	29 879	100 %	8 %
PÄÄOMAKUSTANNUKSET								
- poistot	150		425	575	573	1 041		
- korot	40		0	40	41	32		
= pääomakustannukset yhteensä	190		425	615	614	1 073		
YHTEISKUSTANNUKSET								
- vähennetään ulkomaanavun yksikön maksullisen toiminnan osuus tukitoimintojen kustannuksista	-90			-90	-87	-107		
- vähennetään muun maksullisen toiminnan osuus tukitoimintojen kustannuksista	-312			-312	-335	-288		
- vähennetään yhteisrahoitteisen toiminnan osuus tukitoimintojen kustannuksista	-5 672			-5 672	-5 926	-5 132		
= yhteensä muun toiminnan osuus	-6 074			-6 074	-6 348	-5 527		
Tukitoimintojen kustannusten jako maksuttomille päätoiminnoille	-5 593	5 593	5 672	5 672	5 652	7 248		
KOKONAISKUSTANNUKSET	0	14 793	18 236	38 913	30 765	32 673		
HTV	113	123	182	418				

Tukitoimintoihin sisältyy viestintäyksikön kustannukset ja yhteisrahoitteiseen toimintaan sisältyy WHO Collaborating Centren kustannukset 607 000 euroa

Valtion mielisairaaloiden yhteisrahoitteinen toiminta v. 2006 – 2008

	2008	2008	2008	2007	2006
	Niuvanniemen sairaala	Vanhana Vaasan sairaala	Mielisairaalat yhteensä	Mielisairaalat yhteensä	Mielisairaalat yhteensä
	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
TUOTOT					
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot					
- yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	203	0	203	221	0
Tuotot yhteensä	203	0	203	221	0
KUSTANNUKSET					
Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannukset					
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	18	0	18	8	7
- henkilöstökustannukset	352	0	352	135	191
- vuokrat	0	0	0	5	6
- palvelujen ostot	6	0	6	31	15
- muut erilliskustannukset	0	0	0	35	17
Erilliskustannukset yhteensä	376	0	376	214	236
KOKONAISKUSTANNUKSET	-376	0	-376	-214	-236
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-54 %	0 %	-54 %	-103 %	0 %

Valtion mielisairaaloiden tutkimus- ja kehittämistoiminnan kustannukset v. 2006 – 2008

	2008	2008	2008	2007	2006
	Niuvanniemen sairaala	Vanhan Vaasan sairaala	Mielisairaalat yhteensä	Mielisairaalat yhteensä	Mielisairaalat yhteensä
	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
KUSTANNUKSET					
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan toiminnan kustannukset					
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	18	6	24	0	0
- henkilöstökustannukset	352	345	697	310	231
- vuokrat	0	2	2	1	0
- palvelujen ostot	6	4	10	34	7
- muut erilliskustannukset	0	30	30	38	37
Erilliskustannukset yhteensä	376	387	763	383	275
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-376	-387	-763	-383	-275
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan osuus yhteiskustannuksista					
- tukitoimintojen kustannukset	0	9	9	11	10
- poistot		89	89		
- korot	0	17	17		
Osuus Stakesin kustannuksista					
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	115	115	11	10
Kokonaiskustannukset yhteensä	376	502	878	394	285

Valtion koulukotien tutkimus- ja kehittämistoiminnan kustannukset koulukodeittain v. 2008

	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008
	Harvialan koulukoti	Kasvun Yhteisöt	Lagmans- gården	Limingan koulutus- keskus	Sippolan koulukoti	Vuorelan koulukoti	Koulu- kodit
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	yhteensä
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
KUSTANNUKSET							
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan erilliskustannukset							
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	4	2	0	0	2	37	45
- henkilöstökustannukset	38	62	54	80	55	22	311
- vuokrat	0	1	0	0	0	0	1
- palvelujen ostot	0	22	10	16	41	42	131
- muut erilliskustannukset	1	0	0	5	4	0	10
Erilliskustannukset yhteensä	43	87	64	101	102	101	498
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan osuus yhteiskustannuksista							
- tukitoimintojen kustannukset	5	1	0	0	10	8	24
- poistot	0	0	0	0	0	0	0
- korot	0	0	0	0	0	0	0
Osuus Stakesin kustannuksista							
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5	1	0	0	10	8	24
Kokonaiskustannukset yhteensä	48	88	64	101	112	109	522

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

Terveyden edistämisen politiikkaohjelma¹

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Terveyden edistämisen politiikkaohjelman toimeenpano	Sosiaaliryhmittäiset terveyserot ovat kaventuneet vuosiin 2003–2005 verrattuna.		Stakes osallistui terveyserojen kaventamisen toimintaohjelman viimeistelyyn ja toimeenpanon suunnitteluun yhteistyökumppanien kanssa. Stakesin TEROKA-työ on painottunut (terveys)vaikutusten arviointityön kehittämiseen. Tuotoksia ovat seminaariraportti ja erillinen katsaus terveysvaikutusten arviointiin terveyserojen näkökulmasta. Vaikutusten arvioinnin käytännön pilotin aloittamisesta on sovittu yhdessä Kainuun maakuntakuntayhtymän kanssa ja on tehty arvioinnin taustaselvityksiä. STM:n sarjassa julkaistun Terveyden eriarvoisuusteoksen englanninnoksen toimitustyö on loppuvaiheessa.	Vuoden 2011 toiminnallisen tavoitteen saavuttamiseksi ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi terveyserojen kaventamiseen liittyvää tietopohjaa on vahvistettu ja tietoa levitetty määrätietoisesti mm. artikkelien ja esitelmien muodossa. Suhteessa käytettyihin resursseihin tulokset on toteutettu tehokkaasti. (5)
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen laatusuosituksen mukaiset työmenetelmät ja toimintamallit ovat käytössä koko maassa.		Kuntakyselyn (2007) ja Terveyskeskuskyselyn (2008) mukaan laatusuosituksen sisällölliset tavoitteet ovat toteutuneet tavoitteesta riippuen noin 23–60 % mukaisesti (esim. TE Laatusuosituksen hyödyntäminen kunnassa, terveyden edistämisen tavoitteet kuntastrategioissa, hyvinvointikertomuksen laatiminen, terveyden edistämisen johtoryhmien ja työryhmien esiintyvyys).	Vuoden 2011 toiminnallisen tavoitteen toteutuminen suunnitelmien mukaisesti on edelleen realistinen tavoite. Suhteessa käytettyihin resursseihin tulokset on toteutettu tehokkaasti. (4)
	Terveys- ja sosiaalisten vaikutusten arviointimenetelmät ovat käytössä koko maassa.	Stakes tuotteistaa terveys- ja sosiaalisten vaikutusten arviointimenetelmän.	Stakes tuotteisti terveys- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnin ns. IVA-tuotteeksi. IVA-tuote on käytössä useissa kunnissa.	Vuoden 2008 tulostavoite toteutui suunnitellusti. Suhteessa käytettyihin resursseihin tulokset on toteutettu tehokkaasti. (4)

¹ Toteuttaa STM:n strategista tavoitetta ”Edistetään terveyttä ja toimintakykyä”.

Muut terveyttä edistävät toimenpiteet¹

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Alkoholista ja muista päih-teistä sekä rahapelaami-sesta aiheutu-vien haittojen ehkäisy.	Stakes vastaa alkoholi-n, muiden päih-teiden ja rahapelaamisen hait-tavaikutuksiin liittyvän valtakunnallisen, alu-eellisen ja paikallisen tiedon järjestelmällises-tä tuottamisesta ja vä-littamisestä sekä kunti-en ja lääninhallitusten työn tuesta ottaen eri-tyisesti huomioon lap-set, nuoret ja perheet.	Stakes tukee ehkäi-sevän päihdetyön sekä rahapelihait-tojen ehkäisyn ja hoidon rakenteiden kehittämistä paikal-lisesti, seudullisesti ja valtakunnallisesti osana terveyden ja hyvinvoinnin edistä-misen rakenteita.	Stakes tuki monella tavalla paikallisesti, seudullisesti ja valtakunnallisesti ehkäise-vän päihdetyön sekä rahapelihaittojen eh-käisyn ja hoidon rakenteiden kehittämistä. Stakes aloitti Alkoholiohjelma 2008–2011 toimeenpanon (laaja aluekierros, infor-maation välittäminen 800.000 kpl). Neu-voa-antavat-verkkosivustoa päivitettiin ja kehitettiin, käyttäjäkyselyn mukaan sivus-to tavoittaa kohderyhmän ja sisältö vastaa käyttäjien tietotarpeita. Paikallinen alko-holipolitiikka (PAKKA)-hankkeen imple-mentointivaihe päättyi. Hankkeen tulokset raportoidaan vuoden 2009 puolella ilmes-tyvässä julkaisussa. Stakes perusti myös valtakunnallisen päihdetyön kehittämisen tukiryhmän. Päihdetyön koulutuksen mini-misisältöä on tehty tunnetuksi valtakunnal-lisesti ja kansainvälisesti. Päihdetyön ope-tuksen verkoston toimintaa on ylläpidetty ja kehitetty. Huumekoordinaation tukihanke on toteu-tunut suunnitelmien mukaan: yhteistyötä eri ministeriöiden ja niiden alaisten laitos-ten, aluehallinnon yms. kanssa; toimittiin huumausainepoliittisen koordinaatioryh-män sihteerinä, Päihdeäiti -työryhmän sih-teerinä ja Päihde- ja raittiusasiain neuvot-telukunnan sihteerinä. Stakes julkaisi runsaasti rahapelihaittoi-hin liittyvää tukiaineistoa (Raportteja 4 kpl, Työpapereita 1 kpl) ja käynnisti kolme asiantuntijaverkostoa. Stakes aloitti raha-pelihaittojen ehkäisyn täydennyskoulutuk-sen. Lisäksi Päihdepäivillä organisoitiin yksi työskentelysessio sekä yhdessä SOCCAN ja Peluurin kanssa nettipokeria käsittelevä kutsuseminaari.	Stakes on jatkanut mää-rätietoisesti toimia, joilla tuetaan ehkäisevän päih-detyön sekä rahapelihait-tojen ehkäisyn ja hoidon rakenteiden kehittämistä. Rahapelihaittojen ehkäi-sy ja hoidon rakenteiden kehittäminen on ollut uusi kansallinen vastuu. Tu-lostavoitteet ovat toteu-tuneet suunnitellusti ja toiminnalla on ollut vaiku-tuksia yhteiskuntaan. Esim. rahapelihaitat tunniste-taan ja niiden ehkäisemi-seksi etsitään uusia ratkai-suja. Suhteessa käytettyi-hin resursseihin tulokset on toteutettu tehokkaas-ti. (4)
		Stakes selvittää päih-teiden käyttöön liit-tyvät valtakunnalli-set kustannukset.	Stakes selvitti sovitus-ti päih-teiden käyttöön liittyvät valtakunnalliset kustannukset. Sel-vitys julkaistiin Päihdetilastollisessa vuosi-kirjassa. Erillinen muistio toimitetaan STM: lle maaliskuussa 2009.	Tulostavoite toteutui sovi-tusti, sillä muutama vuo-si aikaisemmin oli tehty perusteellinen laskutavan tarkistus. Kustannusseu-ranta on tärkeä osa päih-dekysymysten yhteiskun-nallista arviointia. (4)
Lähisuhde- ja perheväkival-lan ehkäisy	Lähisuhde- ja perhevä-kivallan ehkäisytyö on otettu kiinteäksi osaksi Stakesin harjoittamaa kehittämistoimintaa sosiaali- ja terveyden-huollon osa-alueilla.	Stakes luo lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyön verkos-ton tiedon tuottami-seksi ja välittämiseksi	Stakes loi toimivan lähisuhde- ja perheväki-vallan ehkäisytyön verkoston.	Vuoden 2008 toiminnan tulokset luovat hyvät pe-rustan vuoden 2011 toi-minnallisen tavoitteen saa-vuttamiselle. Tulokset saa-vutettiin tehokkaasti. (4)
		Stakes käynnistää lä-hisuhde- ja perhevä-kivallan ehkäisytyön organisoinnin.	Yhteistyö lääninhallitusten kanssa on jat-kunut suosituksen levittämiseksi ja jalkaut-tamiseksi kuntiin. Lähisuhde- ja perheväki-vallan ehkäisyn organisointi ja koordinointi eri ministeriöiden välillä on toteutunut.	ks. edellinen kohta. (4)

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Seksuaaliterveyden edistäminen	Stakes on vakiinnuttanut seksuaaliterveyden edistämisen kansalliset asiantuntijatehtävät osaksi toimintaansa ja yhteistyö KTL:n kanssa on suunnitelmallista.	Stakes valmistelee STM:n ohjauksessa yhdessä KTL:n kanssa suunnitelman seksuaali- ja lisääntymis-terveyden edistämisen edellyttämien kansallisten tehtävien järjestämisestä.	Stakesin ja KTL:n seksuaali- ja lisääntymis-terveysasioissa toimivien verkosto perustettiin ja suunnitelman laatiminen STM:n ohjauksessa aloitettiin.	Vaikka Stakesin ja KTL:n toimijat verkostoitiin, niin suunnitelma kansallisten tehtävien järjestämisestä ei valmistunut toimintavuoden aikana. (3)
		Stakes käynnistää selvityksen äitiyshuollon tilasta STM:n kanssa sovitettavan suunnitelman mukaisesti.	Selvityksen tekeminen äitiyshuollon tilasta on käynnistynyt (mm. olemassa olevan aineiston kartoitus sekä kyselyn valmistelu).	Tulos oli suunniteltu ja sen toteuttaminen kustannustehokasta. Vuoden 2008 tulokset tukevat seksuaaliterveyden edistämisen kansallisten asiantuntijatehtävien vakiinnuttamista osaksi Stakesin toimintaa. (4)

Kunta- ja palvelurakenne-hanke²

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Paras-hankkeen toimeenpano	Stakes on tukenut STM:tä PARAS-hankkeen toimeenpanossa sekä toteuttanut palvelujärjestelmän rakennemuutoksen toteutumisen jatkuvan seurannan ja arvioinnin.	Stakes tukee Kunta- ja palvelurakennehankkeen (PARAS) toimeenpanoa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä.	Stakes tuki monella tavalla STM:tä PARAS-hankkeen toimeenpanossa. Stakes toteutti PARAS-kyselyn ja sen raportoinnin. Stakes aloitti kuntiin helmikuussa 2009 lähetettävän Sote-kyselyn suunnittelun. Stakes toteutti PARAS-hanketta tukevat ns. PARAS-indikaattorit SOTKANet-verkkopalveluun. Myös esimerkiksi Neuvoa-antavat verkkosivulle avattu erillinen PARAS-prosessia tukeva osio.	Stakes vuoden 2008 toiminnan tulokset ovat tukeneet PARAS-hankkeen toimeenpanoa. Tulokset kuvastavat monipuolista ja laaja-alaista tukea, jota Stakes on tarjonnut PARAS-hankkeen toimeenpanon edesauttamiseksi. (4)
		Stakes järjestää yhteistoiminta-alue- ja kunta-kohtaista arviointi- ja erityis- ja vaikeimmissa tilanteissa oleville kunnille erikseen sovitettavalla tavalla.	Stakes varautui järjestämään ja piti yllä arviointi- ja apuvalmiutta, mutta kuntien suunnasta kysyntä on rajoittunut muutamiin kuntiin ja yhteistoiminta-alueisiin.	Tulokset olisivat voineet olla merkittävämpiä, mikäli kuntien ja yhteistoiminta-alueiden suunnalta olisi ollut kysyntää ko. avulle. (4)
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet ovat valmiit ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut turvattu uusissa kunta- ja palvelurakenteissa.		Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden muodostamista tuettu mm. ministerin työkokouskierros (7 aluetta), Terve kunta-päivät, KASTE -hankkeiden tuki ja alueelliset seminaarit. Stakes toteutti myös erillisen terveyden edistämisen tukiaineiston, jota on jaettu kaikkiin kuntiin ja kaikille luottamushenkilöille. Päihdetyön tukiaineistoa on esitelty noin 10 koulutustilaisuudessa eri puolilla Suomea, tukiaineisto on hyödynnettävissä myös verkossa. Lisäksi peliriippuvuutta koskeva tukiaineisto on valmistunut. Vastaava tukiaineisto on valmistumassa mielenterveyden edistämiseksi, jonka lisäksi ehkäisevän mielenterveyden strategioita. Kuntakonsultaatioihin on sisällytetty ehdotuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiksi.	Vuodelle 2008 ei ollut varsinaista tulostavoitetta, vaan tavoite oli asetettu vuodelle 2011. Vuonna 2008 aikaansaatuja tulosten perusteella vuoden 2011 toiminnallinen tavoite vaikuttaa edelleen haasteelliselta saavutettavaksi Stakesin keinoin, mutta kuitenkin vuoden 2008 toteuma osoittaa tavoitteen saavuttamiseksi käytetään laajasti erilaisia keinoja ja resursseja. (4)

² Toteuttaa STM:n strategisia tavoitteita ”Vähennetään köyhyyttä ja syrjäytymistä ja ”Varmistetaan toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva”.

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Perusterveydenhuollon kehittäminen	Stakesissa toimii perusterveydenhuollon kehittämisyksikkö, joka on luonut toimivan verkoston terveyskeskusten ja alan muiden toimijoiden välille.	Stakes luo perusterveydenhuollon kehittämisverkoston.	Stakes toteutti laajan alueellisten keskustelujen sarjan, jossa kartoitettiin alueiden perusterveydenhuollon puitteissa tehtyä kehittämistyötä sekä kehittämisen tarpeita ja näkymiä. Stakes teki ehdotuksen suunnitelmaksi perusterveydenhuollon kehittämisverkoston luomiseksi. Stakes valmisteli vuoden 2008 aikana perusterveydenhuollon kehittämisryhmän perustamista.	Vuoden 2008 tulokset eivät kaikilta osin vastaa asetettua tavoitetta. Tavoitteiden saavuttamista on hankaloittanut Stakesin ja STM:n toimijoiden välinen epäselvä työnjako sekä STM:n kesken toimintavuoden julkaisema Toimiva terveyskeskus-ohjelma, jonka tavoitteet ja toimet ovat olleet osittain erisuuntaisia tulossopimuksessa sovitun kanssa. (4)
		Stakes käynnistää perusterveydenhuollon toiminnan sisältökuvauksen.	Stakes aloitti perusterveydenhuollon toiminnan sisältökuvauksen tekemisen. Esimerkiksi sisältökuvauksen keskeiset tietorakenteet on viety ns. koodistopalveluprosessiin.	Toteuma on tavoitteen mukainen. (4)
	Stakes on kehittänyt asiakaslähtöisiä toimintamalleja perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalitoimen saumattomaan yhteistyöhön.		Stakes aloitti asiakaslähtöisten toimintamallien kehittämisen perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalitoimen saumattoman yhteistyön aikaansaamiseksi.	Tarkempi tulosanalyysi mahdollista vasta sitten, kun tuloksissa on päästy pidemmälle. (4)

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Sosiaalipalvelujen kehittäminen	Stakes on tukenut kuntia sosiaalipalvelujen kehittämisessä niin, että palvelut muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.	Stakes tukee sosiaalipalvelujen kehittämistä erityisesti seuraavasti: - vammaispoliittinen ohjelma - ikäihmisten hoidon ja palvelujen kehittäminen - sosiaalityön vahvistaminen - ikäihmisten palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen - päihdepalvelujen vahvistaminen - erityispalvelujen järjestäminen laajan väestöpohjan kuntayhtymissä	Stakes tuki sosiaalipalvelujen kehittämistä erityisesti seuraavasti: Hallituksen vammaispoliittisen ohjelman (VAMPO) valmistelu on edennyt suunnitelman mukaisesti. Ikäihmisten hoidon ja palvelujen kehittämiseksi Stakes loi Ikääntyneiden palvelukonseptin. Konseptin tarkentaminen ja taustamateriaalin työstäminen jatkuu vuonna 2009. Stakes on toteuttanut kunnille Ikäihmisten palvelujen laatusuositus -koulutusta. SOTKANetiin on kehitetty ikäihmistenlaatusuosituksen seurantaindikaattorit. Stakes on osallistunut Ikäneuvotyöryhmän työskentelyn kautta vanhussosiaalityön kehittämiseen ja osallistunut KTL:n ja STM:n Toimia-verkoston työskentelyyn tavoitteiden mukaisesti. Stakes tuotti katsauksen palvelusetelin käyttökokeuksista pohjoismaissa STM:lle. Stakes vastasi myös palvelusetelityöryhmän sihteeriydestä; työryhmä jätti raporttinsa kesäkuussa 2008 tavoitteen mukaisesti. RAI-järjestelmän käyttö on edelleen laajentunut toimintavuoden aikana. Sosiaalityön vahvistamista on tuettu mm. järjestämällä seminaareja kehittämisen käytännöistä, julkaisutoiminnalla, vastaamalla sosiaalityön tutkijakoulun ohjaustehtävistä sekä ylläpitämällä ja kehittämällä Sosiaaliportti-verkkopalvelua. Päihdepalvelujen vahvistamisen tulokset on kuvattu aiemmin. Erityispalvelujen järjestämistä laajan väestöpohjan kuntayhtymissä Stakes tuki mm. toteuttamalla vuoden 2008 alussa kuntiin tilastokyselyn. Palvelutarpeen arviointia koskevat tulokset raportoitiin Stakesin tilastotiedotteessa 20/2008.	Tulostavoite toteutunut tavoitteen suuntaisesti. (4)

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma³

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
KASTE-ohjelman toimeenpano	Stakes on antanut asiantuntijatukensa KASTE-ohjelman toimeenpanoon.		Stakes antoi merkittävästi asiantuntijatukea KASTE-ohjelman toimeenpanoon mm. vastaamalla 15 toimenpiteen toimeenpanosta (edenneen toimeenpanosuunnitelmien mukaisesti), toimimalla alueellisten johtoryhmien jäsenenä, ohjelman sihteeristössä, tukemalla valtionavustushankkeiden valmistelua, arviontia ja käynnistymistä.	Stakes on priorisoinut KASTE-ohjelman toimeenpanoa vuoden 2008 toiminnassa ja osoittanut ohjelman tueksi parhaan asiantuntemuksensa sekä riittävät resurssit. KASTE-ohjelman toimeenpano on ollut Stakesin osallistumisen osalta erinomaista. (5)
Palvelujen laatu ja vaikuttavuus	Uuden sukupolven laatusuosituksia on valmisteltu suunnitelman mukaisesti ja ne ovat käytössä.	Stakes luo pohjan uuden sukupolven laatusuosituksille kehittämällä palvelujen laadun ja vaikuttavuuden mittaamista. Stakes tekee suunnitelman tarvittavista laatusuosituksista yhteistyössä STM:n, KTL:n, TTL:n ja Kuntaliiton kanssa.	Pohja uuden sukupolven laatusuosituksen kehittämiseksi on luotu. Suunnitelman etenemisestä on STM:n kanssa.	Tulostavoite toteutunut suunnitellusti. (4)
	Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminta perustuu näyttöön ja se on läpinäkyvä ja vaikuttavaa.	Toimintatapojen ja hoitojen laadun ja vaikuttavuuden mittaaminen ja analysointi sekä tulosten avoin julkaiseminen on käynnissä. (Chess, FinOhta, FinSoc) Tutkittua tietoa hyödynnetään palvelutoiminnassa lisääntyvässä määrin vaikuttavuuden parantamiseksi.	Useat Stakesin toiminnan tulokset liittyivät vuonna 2008 sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan laadun ja vaikuttavuuden kehittämiseen tutkitun tiedon avulla. Vuonna 2008 PERFECT -hankkeen tulokset päivitettiin. Sen sijaan PERFECT ja SAKOTA -hankkeiden yhdistäminen ja laajentaminen kaikkien sairaanhoitopiirien alueelle on hidastunut THL:n perustamisprosessin takia. HALO-raporttien pohjalta on tehty kolme sairaanhoitopiirien yhteistä päätöstä sekä valmisteltu kahdeksan. STM:N sikiöseulontatyöryhmä nimitäminen ja sen työn käynnistyminen viivästyi mm. STM:n henkilövaihdosten takia. Työryhmä ei ole vielä tehnyt Stakesin tuottamaan tietoon perustuvia päätöksiä. Stakes on toteuttanut vaikuttavuuskatsauksia apuvälineistä ja tiedottanut niistä sekä edistänyt NAME- ja QUEST -mittareiden käyttöä. TedBM-hanke on edennyt suunnitellusti. Lisäksi Stakes valmisteli suunnitelman sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisen seurantajärjestelmien kehittämiseksi.	Sekä pitkänaikavälin että vuoden 2008 tulostavoite ovat vaativia, mutta Stakesin monet toiminnan tulokset ovat järjestelmällisesti rakentaneet perustaa palvelutoiminnan vaikuttavuuden parantamiseksi. Tulokset on saavutettu tehokkaalla resurssien käytöllä. (4)

3 Toteuttaa STM:n seuraavia strategisia tavoitteita:

- ”Edistetään terveyttä ja toimintakykyä”
- ”Lisätään työelämän vetovoimaa”
- ”Vähennetään köyhyyttä ja syrjäytymistä”
- ”Toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva”.

Potilasturvallisuus on korkeatasoista.	Potilasturvallisuuden edistäminen sisältyy terveydenhuollon järjestelmään ja potilasturvallisuustyön vaikuttavuutta seurataan ja kehitetään systemaattisesti.	Stakes on jakanut tietoa hyvistä toimintatavoista ja käynnistänyt potilasturvallisuutta kuvaavan laatu- ja vaikuttavuustiedon keräämisen sekä tulosten julkaisemisen. Stakes on antanut potilasturvallisuutta koskevaa palautetta terveydenhuollon toimijoille.	Stakes on osallistunut STM:n potilasturvallisuuden edistämisen ohjausryhmän työskentelyyn, useisiin kansainvälisiin potilasturvallisuuden edistämisen hankkeisiin, tuottanut tietoa potilasturvallisuudesta sekä mm. luonut potilasturvallisuuden edistämisen verkkosivuston.	Potilasturvallisuuden edistäminen on edennyt suunnitellusti. Tulokset ovat olleet erinomaisia, suhteessa käytettyihin resursseihin. (5)
Henkilöstön saatavuus ja osaamisen vahvistaminen	Stakes on osallistunut sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillisen henkilöstön riittävyyden arviointiin, työvoiman ennakkointiverkoston työhön, sekä henkilöstön rakennetta ja mitoitusta koskevan valtakunnallisen suosituksen laadintaan.	Stakes tuottaa tietoa ammatillisen työvoiman määrästä, jakautumisesta eri ammatteihin ja tulevaisuuden tarpeista.	Stakes tuotti tiedot ja antoi asiantuntijapanoksen sosiaali- ja terveydenhuollon työvoiman arviointi- ja ennakointityöhön.	Tulostavoite toteutunut tavoitteen mukaisesti. (4)
Varhainen puuttuminen	Stakes on levittänyt koko maassa kuntien käyttöön varhaisen puuttumisen mallit ja työkäytännöt.	Stakes jatkaa varhaisen puuttumisen vaikuttavuuteen kohdistuvaa tutkimusta.	<p>Vuoden 2008 tulostavoitteen mukaisesti Stakes jatkoi varhaisen puuttumisen eri mallien vaikuttavuuteen kohdistuvaa tutkimusta. Mm. Aikalisä-hankkeen vaikuttavuustutkimus on julkaistu ja Toimiva lapsi ja perhe -hankkeen vaikuttavuustutkimus valmistuu v. 2009.</p> <p>Stakes järjesti verkostokoordinaattoreiden tapaamisia, jatkoi huolen puheeksi ottamisen ja verkostodialogien koulutusta ja levittämistä. Myös varhaisen puuttumisen jatkuvan arvioinnin mallin luomista osaksi kunnallista päätöksentekoa jatkettiin.</p> <p>Stakes jatkaa työmallien levittämistä yhdessä Opetushallituksen kanssa. Stakes julkaisee vanhempien varhaiseen tukemiseen Perhenavigaattorityömenetelmän.</p> <p>Stakes julkaisi vanhempien varhaiseen tukemiseen Perhenavigaattorityömenetelmän sekä muita varhaisen tuen työmalleja, joita on implementoitu kunnissa ja Opetushallituksen kehittämiss Hankkeissa.</p>	Vuoden 2008 tulostavoitteet ovat merkittävästi edistäneet vuoden 2011 toiminnallisen tavoitteen saavuttamista. (5)
Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut	Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut on uudistettu.	Stakes pilotoi palvelujen kokonaisuutta.	Suunnitelma lasten ja nuorten psykososiaalisten palvelujen uudistamiseksi valmistui. Pilotointi alkaa vasta vuoden 2009 puolella.	Stakesista riippumattomista syistä (KASTE-ohjelman valtionavustushankkeiden päätökset ja hankkeiden aloittaminen) vuoden 2008 tulostavoitteen toteuttaminen ei ollut mahdollista. (3)

Palveluinno- vaatiohanke	Stakes on perustanut palveluinno- vaatioita juurruttavan "Hyvä käytäntö"- verkoston.		Stakes aloitti palveluinno- vaatioita juur- rututtavan "Hyvä käytäntö"-oppimis- verkoston keskeisillä substanssialueilla (mm. päihde- ja mielenterveystyö, ikäih- misten palvelut, varhainen puuttumi- nen ja tuki, apuvälinepalvelut). Stakes osallistui kansallisen Innonkylä-hank- keen valmisteluun. sekä valmisteli	Palveluinno- vaatiohankkeen toimeenpano etenee suunnit- tellusti. (4)
	Kansalaisille avoin "Toimivat palvelut" -portaali on käy- tössä.		Stakes teki esiselvityksen nykyisten tie- tovarantojen ja raportointivälineiden soveltuvuudesta portaalin luomiseen sekä projektisuunnitelman palvelun to- teuttamiseksi vuoteen 2011 mennessä.	ks. edellinen kohta. (4)
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet	Vertailutietojärjes- telmä terveyden ja hyvinvoinnin edistä- misen ja sen tulok- sellisuuden seuran- nasta on käytössä.		Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ja sen tuloksellisuuden vertailutieto- järjestelmän alustavat tunnusluvut on määritetty. Toimipaikkakohtainen sovel- luksen testaaminen on viivästynyt Sam- po-hankkeen viivästymisen vuoksi.	Vuoden 2011 toiminnallisen tavoitteen saavuttaminen on edelleen mahdollista, vaikka vuoden 2008 aikana ei edet- ty aivan suunnitelmien mu- kaisesti. (4)
Asiakastyty- väisyys	Stakes on systemati- soinut asiakastyty- väisyyttä koskevan tiedonkeruun ja seu- rannan.		Stakes laati asiakastytyväisyyden tie- donkeruun ja seurannan suunnitelman osana KASTE-ohjelman toimeenpano- suunnitelmaa. Stakes osallistui pohjois- maisen potilaskokemukset -lomakkeen pilotointiin osana Norden-yhteistyötä.	Toiminnallisen tavoitteen to- teuttaminen etenee suunnit- tellusti. (4)
Vaikeasti työllistyvien kuntoutumi- nen	Stakes on luonut yh- dessä muiden toimi- joiden kanssa väli- työmarkkinoille mal- leja, joiden avulla on työllistetty merkittä- vä määrä vaikeasti työllistettäviä hen- kilöitä.		Vuoden 2008 aikana Stakes loi yhdessä muiden toimijoiden kanssa välityömark- kinoille malleja. Työllistämisaikavälillä ei ole vielä mahdollista arvioida.	Tavoite mallien luomisen osalta etenee suunnitellus- ti. (4)
	Stakes on osallistu- nut työvoiman pal- velukeskusten kehiti- tämiseen sosiaali- terveys- ja kuntou- tuspalvelujen osalta.		Tutkimusraportti työvoiman palvelukes- kusten toiminnasta osana työvoimapa- velujen rakenteellista uudistamista val- mistui yhteistyössä Tampereen yliopis- ton kanssa. Stakes järjesti ensimmäisen keskustelu- ja oppimisfoorumin välityö- markkinoista kuntien ja työvoiman pal- velukeskusten edustajille.	Etenee suunnitellusti. (4)

Muut¹

Rikos- ja riita- asioiden sovittelutoi- menpiteet.	Stakes vastaa ri- kos- ja riita-asioiden sovittelun valtakun- nallisesta koordi- noinnista ja seuraa sovittelutoiminnan toteutusta.	Stakes arvioi rikos- ja riita- asioiden sovittelun toimi- vuutta sekä valmistautuu sovittelutoiminnan koordi- nointiin.	Rikos- ja riita-asioiden sovittelun val- takunnallista yhteistyötä on tiivistetty mm. neuvottelukunta- ja jaostotyösken- telyssä tavoitteen mukaan. Myös rikos- ja riita-asioiden sovittelun koulutus- ja tiedonvälitystä on toteutettu ja sovit- telun toimivuutta arvioitu. Sovittelun vuositilasto on myös tuotettu sovitusti.	Tulostavoitteiden toteumat vastaavat tavoitteenasetan- taa ja joiltakin osin (esim. tie- donvälityksen onnistuminen) tavoitteet ovat toteutuneet erinomaisesti suhteessa käy- tettyihin resursseihin. (4)
---	---	---	--	---

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön ja muuhun ohjaukseen liittyvän toiminnan perustan vahvistaminen sekä tietotuotannon ja teknologian kehittäminen⁴

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Tietojärjestelmät ja tilastotuotanto	Stakesin tieto- ja tilastotuotanto on uudistettu Sampo-hankkeen mukaisesti.	Stakes ottaa käyttöön kattavan hoidon saatavuuden seurantarajajärjestelmän.	Stakes otti käyttöön kattavan hoidon saatavuuden seurantarajajärjestelmän vuoden 2008 tulostavoitteen mukaisesti. Tieto- ja tilastotuotannon uudistaminen Sampo-hankkeen mukaiseksi on vielä kesken, mutta etenee suunnitellussa aikataulussa.	Suhteessa käytettyihin resursseihin tulokset on toteutettu tehokkaasti. (4)
	Stakes on ottanut pysyvästi vastuulleen sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän uudistamisen ja käyttöönoton edellyttämät valtakunnalliset tehtävät.		Stakes osallistui Tikesos-hankkeeseen asetettujen tavoitteiden mukaan ja sosiaalityön luokitus on koodistopalvelimella.	Vuoden 2008 toteuma pohjustaa Stakesin valmiuksia ottaa pysyvästi vastuulleen sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän uudistamisen ja käyttöönoton edellyttämät valtakunnalliset tehtävät. (4)
	Stakes on tieto- ja tilastotuotannossa siirtynyt käyttämään valtakunnallisten potilas- ja asiakasasiakirjojen sekä kansallisen arkiston tuottamia tietoja.		Tilastotuotannossa tarvittavia tietorakenteita on potilastietojärjestelmien saatavilla koodistopalvelimella.	Toiminnallisen tavoitteen toteuttaminen etenee tavoitteenasettamisen mukaisesti. (4)
Terveydenhuollon kustannustiedot	Stakes on tuottanut tiedon terveydenhuollon ikäryhmittäisistä kustannuksista kolmen vuoden välein vuodesta 2008 lähtien.		Vuonna 2008 Stakes tuotti tiedot ja julkaisi raportin terveydenhuollon ikä- ja sukupuoliryhmittäisistä kustannuksista.	Toiminnallinen tavoite toteutuu suunnitellusti. (4)
Lainsäädännön vaikutusten arviointitieto	Stakes on tuottanut lainsäädännön vaikutusten arvioinnissa tarvittavia rekisteri-, tilasto- ja tutkimustietoja.		Stakes tuotti vuoden aikana erilaisia tietoja lainsäädännön vaikutusten arvioinnissa tarvittavia tietoja, mm. syöpähoitoihin pääsy sairaanhoitopiireittäin, hoitotakuu tutkimus.	Lainsäädännön vaikutusten arvioinnissa tarvittavien rekisteri-, tilasto- ja tutkimustietojen tuottaminen on Stakesin perustehtäviä, joten sen resursointi on myös riittävällä tasolla. (4)
Rahoitus	Stakes on seurannut ja arvioinut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuihin tehtyjen tarkistusten ja uudistusten vaikutukset kunnille ja palveluja käyttävälle väestölle.	Stakes tuottaa asiakasmaksu-uudistukseen liittyvät taustatiedot ja laskelmat.	Stakes tuotti asiakasmaksu-uudistukseen liittyvät taustatiedot ja laskelmat sekä julkaisi aiheesta raportin. Stakes tuki maksukattoselvityksen valmistumista.	Tulostavoitteet suunniteltuja, tulokset toteutuneet tehokkaasti. (4)
		Stakes antaa asiantuntija- ja työpanoksen Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen vetovastuulla toteutettavaan kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmään. (erillisrahoitus)	Stakes antoi asiantuntija- ja työpanoksen Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen vetovastuulla toteutettavaan kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän selvityshankkeeseen. Ko. hanketta varten valmistui selvitys sosiaalihuollon valtionosuusperusteita	Tulosten yhteiskunnallinen vaikuttavuus on merkittävä. (5)
Peruspalvelujen arviointi	Stakes on laatinut vuodesta 2008 lähtien peruspalvelujen arviointiraportin hyvinvointiosiot ja kansallisen yhteenvedon lääninhallitusten tukemana.		Tulostavoitteen toteutuminen vuodesta 2008 lähtien ei ollut mahdollista, sillä VM päätti lykätä uuden peruspalvelujen arviointiraportin tuottamista mm. hallinnollisten uudelleenjärjestelyjen takia. Stakes osallistui asiantuntijapanoksella KUTHANEKin arviointijaoston työhön ja kokosi päivitetyn version edellisen vuoden peruspalvelujen arviointiraportin yhteenvedo-osasta.	Stakesista riippumattomista syistä vuoden 2008 toteuma poikkeaa tavoitteenasettamisesta. (4)

⁴ Toteuttaa STM:n strategisia tavoitteita ”Vähennetään köyhyyttä ja syrjäytymistä ja ”Varmistetaan toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva”.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma⁵

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi politiikkaohjelman toimeenpano	Stakes on toimeenpannut erikseen sovitulla alueella Lasten ja nuorten sekä perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelmaa	Stakes tuottaa tarvittavaa tietoa ohjelman kaikille osa-alueille (lapsilähtöinen yhteiskunta, syrjäytymisen ehkäisy, itsenäistynyt nuori, lapsiperheiden hyvinvointi)	Stakes tuotti Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi -politiikkaohjelman toimeenpanossa tarvittavaa tietoa, osallistui ohjelman indikaattorityöhön sekä työryhmien työskentelyyn.	Toteutunut tulostavoitteen mukaisesti. (4)
Perhepalvelujen kehittäminen	Stakes on vakiinnuttanut lasten, nuorten ja perheiden ehkäisevien palvelujen kehittämisen, tutkimuksen, seurannan ja arvioinnin kokonaisuuden sekä organisoitunut yhteistyön KTL:n kanssa samoin kuin tarvittavan tuen kunnille.	Stakes seuraa ja arvioi lasten hyvinvoinnin ja perheiden elinolojen kehitystä	Stakes jatkoi lasten, nuorten ja perheiden ehkäisevien palvelujen työn yhteistyörakenteiden kehittämistä, mutta THL:n perustamisprosessi hidasti kehittämissyhteistyötä. Stakes järjesti kehittämis- ja tutkimusseminaarin kuntien ja tutkimuslaitosten kanssa sekä valmisti määrittelyn palvelukonseptiksi. Toiminnan tuloksissa ovat painottuneet varhainen puuttuminen, syrjäytymisen ehkäisy sekä terveyserojen kaventaminen. Stakes seurasi ja arvioi lasten hyvinvoinnin ja perheiden elinolojen kehitystä. Vuoden lopussa valmistui käsikirjoitus maaliskuussa 2009 julkaistavaan "Lapsiperheiden hyvinvointi 2009"-teokseen. Lähes kaikki ammatilliset oppilaitokset osallistuivat kouluterveyskyselyyn, vaikka oletuksena oli 50 % osallistumisaste. Myös kouluterveyskyselyn peruskyselyssä osallistumisaktiivisuus ja raportin tilauskanta vahvistuivat.	Stakesin toiminnan tulokset lasten hyvinvoinnin ja perheiden elinolojen kehityksen seurannassa ja arvioinnissa ovat olleet yhteiskunnallisesti vaikuttavia ja toimet kattavia. (5)
	Stakes on osallistunut lapsiperhetyön yhteistyörakenteiden kehittämiseen ja prosessien vahvistamiseen erikseen sovitavalla tavalla.	Stakes jatkaa lapsiperhetyön yhteistyörakenteiden kehittämistä painottaen syrjäytymisen ehkäisyä, terveyserojen kaventamista ja varhaista puuttumista.	Lasten ja perheiden palvelukonseptit -hanke jatkui pohjustaen tulevaa monitieteistä yhteistyötä THL:ssä.	Toteutunut pääasiassa tulostavoitteen mukaisesti. (4)
Lastensuojelu	Stakes on osallistunut lastensuojelun kehittämishojelman jatkotyöhön yhteistyössä kuntien kanssa. Stakes on osallistunut lastensuojelulain seurantaan.	Stakes seuraa lastensuojelulain edellyttämien moniammatillisten asiantuntijaryhmien käyttöä kaikissa kunnissa.	Stakes seurasi moniammatillisten asiantuntijaryhmien käyttöä kunnissa ja raportti moniammatillisten ryhmien käytöstä valmistui joulukuussa 2008. Lastensuojelun käsikirjan sisällöt on tarkennettu ja lomakkeet uusittu. Stakes järjesti yhdessä lääninhallitusten kanssa kunnille koulutusta lastensuojelulaista. Stakes muutti lastensuojelurekisteriä uuden lain seurantatarpeisiin ja toteutti tilastokeruun ensimmäisen kerran uuden lastensuojelulain edellytysten mukaisesti.	Sekä vuoden 2008 tulostavoite että vuoden 2011 toiminnallinen tavoite ovat toteutuneet tai toteutumassa suunnitellusti. (4)

5 Toteuttaa STM:n strategista tavoitetta "Perheiden hyvinvointi".

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Varhaiskasvatus	Stakes on tukenut varhaiskasvatussuunnitelman toimeenpanoa kunnissa, tutkinut ja tuottanut tietoa varhaiskasvatuksesta ja kehittänyt indikaattoreita varhaiskasvatuksen seurantaan.	Stakes käynnistää varhaiskasvatuksen tutkimus- ja kehittämisohjelman valmistelun.	Stakes toteutti varhaiskasvatuksen tutkimus- ja kehittämisohjelman valmistelun yhteistyössä Oulun yliopiston kanssa. Myös varhaiskasvatussuunnitelman toimeenpanoa ja kuntien tukemista on jatkettu monipuolisesti varhaiskasvatuksen saralla. Stakes kartoitti vanhempien käsityksiä varhaiskasvatuksen laadusta sekä seurasi päivähoiton hallinnon alatilannetta.	Varhaiskasvatukseen liittyvät tulokset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. (4)
	Stakes on antanut asiantuntija-apua hallitusohjelman ja samapalkkaisuohjelman mukaisiin varhaiskasvatusta ja lasten päivähoitoa koskeviin toimenpiteisiin.		Stakes on antanut sovitusti asiantuntija-apua.	Etenee tavoitteen mukaisesti. (4)

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Valtavirtaistaminen	Stakes on valtavirtaistanut toimintansa. Stakesin tuottamat tilastot on jaoteltu sukupuolen mukaan ja sen tuottama tieto on sukupuolensensitiivistä. Stakesin aloittamat hankkeet on valmisteltu sukupuolinäkökulma huomioon.	Stakes varmistaa, että sen tuottamat tilastot on jaoteltu sukupuolen mukaan.	Stakes on varmistanut, että tilastot on jaoteltu sukupuolen mukaan.	Tulostavoite on toteutunut tavoitteen mukaisesti. (4)
		Hankesuunnittelussa sukupuolinäkökulma otetaan huomioon.	Sukupuolinäkökulma on otettu järjestelmällisesti huomioon Stakesin hankesuunnittelussa.	Tulostavoite on toteutunut tavoitteen mukaisesti. (4)
Tasa-arvon edistäminen	Stakes on tuottanut tietoa ja selvityksiä tasa-arvopoliittikan tarpeisiin, mm. eduskunnalle annettavaa tasa-arvoselontekoa varten.	Stakes tuottaa tietoa ja selvityksiä tasa-arvopoliittikan tarpeisiin.	Toimintavuoden aikana Stakes on antanut asiantuntija-apua sekä tuottanut tietoa ja selvityksiä tasa-arvopoliittikan tarpeisiin.	Sekä vuoden 2008 tulostavoite että vuoden 2011 toiminnallinen tavoite toteutuvat tavoitteenasetannan mukaisesti. (4)

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Julkaiseminen

Stakesin julkaisutoiminta toteutui tavoitteiden mukaisesti sekä julkaistujen nimikkeiden että julkaisumyynnin (myynti kpl ja euroja) osalta. Vuonna 2008 julkaistiin Stakesin sarjoissa yhteensä 19 painettua kirjaa, 8 esitettä kieliversioineen ja 87 monistetta. Julkaistuja nimikkeitä oli vuonna 2008 19 % (21 kpl) enemmän kuin vuonna 2007. Myös julkaisumyynnin kannalta vuosi 2008 oli erittäin hyvä. Keskitetyn julkaisumyynnin kautta myytiin yhteensä 47 000 julkaisua ja julkaisumyynnin tulot olivat 463 000 euroa. Hyvään myyntitulokseen vaikuttivat erityisesti lastensuojeluun, varhaiskasvatukseen ja kotihoitoon liittyvät julkaisut.

Stakesin toimintaa kuvaavia indikaattoreita				
	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Painettuja nimikkeitä (kpl)				
Tutkimuksia	5	12	7	9
Tietokirjat	10	4	9	3
Oppaita	2	5	4	4
Tilastoja (SVT)	2	4	4	1
Ohjeita ja luokituksia	1	2	2	2
Taskutieto	1	1	1	1
Esitevihkosia	2	5	2	2
Muut				4
Yhteensä	23	33	29	26
Monisteita	48	59	40	87
Myytyjä julkaisuja (kpl)	51 755	39 100	20 000	47 000
Myynti (1 000 euroa)	426	455	410	463
Palvelukyky ja laadunhallinta				
Asiakaspalautekyselyt (1-5)	4	4	4,4	4
Viestintä				
Mainemittari (4-10)	*	*	8	7,97
Lehdistökysely (1-5)	*	3,81	**	**

* Kyselyitä ei toteutettu vuosina 2006 ja 2007.

** Mediakuva ei selvitetty vuonna 2008.

Verkkopalvelu

Verkkopalvelussa kävijöiden ja käyntien määrä kasvoi koko kertomusvuoden. Verkkopalvelua kehitettiin laadullisesti ja saatu palaute oli positiivista. Verkkopalvelun sisältöjä kehitettiin aktiivisesti saadun palautteen, raatien, toimituskuntien ideoinnin ja strategisten linjausten pohjalta.

Lehdet

Yhteiskuntapolitiikka-lehti (YP) ilmestyi suunnitelmien mukaisesti kuusi kertaa ja yhteispohjoismainen Nordisk alkohol- & narkotikadidskrift (NAT) seitsemän kertaa, joista neljä englanniksi. Yhteiskuntapolitiikan levikki oli noin 2 500, josta maksullisia tilaajia oli 1 400. Yhteispohjoismaisen päihdealan tiedelehden Nordisk alkohol- & narkotikadidskrift:n (NAT) levikki oli 1 300, josta maksullisia tilaajia oli noin 700.

Dialogi -lehti ilmestyi kahdeksan kertaa ja levikki oli 28 000. Lehteä kehitettiin edellisvuonna tehdyn lukijatutkimuksen viitoittamalla tiellä entistäkin kiinnostavampaan ja ajankohtaisempaan suuntaan.

Lehtien maksullisten tilaajien määrä kasvoi jonkin verran edelliseen vuoteen verraten tilauskampanjoinnin tuloksena.

Asiantuntijatehtävät

Stakesin asiantuntijoilla on vuosittain STM:n työryhmissä puheenjohtajuuksia, jäsenyyksiä ja sihteeritehtäviä noin 200 kappaletta. Lisäksi Stakesin asiantuntijat palvelevat runsaasti myös muuta valtionhallintoa (eri ministeriöitä, neuvottelukuntia, työryhmiä) vastaavanlaisissa tehtävissä, joita vuosittain on runsas 110. Muulle valtionhallinnolle ja kunnille annetaan myös konsultointipalveluja maksullisena toimintana. Lisäksi Stakesin henkilökuntaa kuullaan asiantuntijana STM:n toiminnassa, muussa valtionhallinnossa ja Eduskunnassa. Stakes antaa vuosittain noin 80 lausuntoa, joista suuri osa on STM:n pyytämiä, mutta myös muun keskushallinnon osuus on merkittävä.

Asiantuntemuksen käyttöä ja henkilöstön julkaisutoimintaa vuosina 2006–2008 kuvaavat seuraavat luvut, jotka perustuvat henkilöstön Stakesin yhteiskunnallista vaikuttamista kuvaavaan tietokantaan (Vaikutin) ja julkaisurekisteriin tekemiin ilmoituksiin.

Stakesin toiminnallinen tehokkuus				
Tuottavuus	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Henkilöstön julkaisut				
Kirjat (lkm)	177	197	180	185
Toimitetut teokset (lkm)	18	29	30	25
Artikkelit toimitetuissa teoksissa (lkm)	*	86	70	83
Artikkelit tieteellisissä julkaisusarjoissa (lkm)	162	158	110	147
Artikkelit ammatillisissa lehdissä (lkm)	189	183	180	191
Artikkelit muissa lehdissä (lkm)	20	15	25	21
Muu julkaistu kirjallinen toiminta (lkm)	147	180	70	167
Kokousesitelmät, abstraktit ja posterit kokousjulkaisuissa (lkm)	88	77	75	82
Elektroniset julkaisut (lkm)	40	32	30	38
Henkilöstön julkaisut yhteensä per htv	1,9	2,1	1,8	2,2
Henkilöstön asiantuntijatehtävät				
Toiminta STM:n asettamissa työryhmissä (lkm)	208	163	210	196
Toiminta muun valtiohallinnon asettamissa työryhmissä (lkm)	114	104	120	115
Kuultavana eduskunnassa (lkm)	31	9	30	27
Konsultointi kunnille ja kuntayhtymille (päiviä)	760	1 077	700	1 032
Akateemiset asiantuntijatehtävät (lkm)	251	229	250	215
Lausunnot (lkm)	117	105	75	79
Toiminta kv. komiteoissa, toimikunnissa, työryhmissä ym. (lkm)	207	140	150	126
Toiminta kv. seminaareissa ja asiantuntijakokouksissa (lkm)	432	388	450	375
Toiminta kotimaisissa seminaareissa ja asiantuntijakok. (lkm)	1 406	1 059	1 400	1 021
Henkilöstön asiantuntijatehtävät yhteensä per htv	7,3	7,3	7,7	7,4
Tilasto ja rekisterituotanto				
Tilastojulkaisut (lkm)*	39	38	40	40
Keskimääräinen tuotantoaika viikkoina	45,1	42	41	41

* Julkaisutietojärjestelmässä ilmenneen virheen vuoksi Artikkelit toimitetuissa teoksissa sisältyvät pääosin kohtaan Muu julkaistu kirjallinen toiminta.

Henkilöstön julkaisutoiminnan osalta kertomusvuosi oli tuottoisa ja ylitti tulossopimuksen laadinnan yhteydessä tehdyn arvion. Henkilöstön asiantuntijatehtäviä kuvaavat tiedot antavat lähinnä suuntaa antavaa tietoa Stakesin henkilöstön toiminnan laajuudesta ja yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta.

Messut ja konferenssit

Sosiaali- ja terveysalan suurin valtakunnallinen koulutus- ja messutapahtuma, TERVE-SOS, järjestettiin Jyväskylässä 21.–22.5.2008. Teemana oli ”Yhteinen vastuu - muuttuvat rakenteet”. Messuilla esiteltiin laaja-alaisesti Stakesin tuotteita ja palveluja. Tapahtumaan osallistui sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, luottamushenkilöitä, päättäjiä, tutkijoita ja opiskelijoita. Maksulliseen koulutustapahtumaan osallistui 1082 sosiaali- ja terveysalan ammattilaista ja messuilla kävi 5875 vierailijaa.

Lisäksi Stakes osallistui näytteilleasettajana keskeisimpiin sosiaali- ja terveydenhuollon messu- ja koulutustapahtumiin eri puolella Suomea. Messuosastoilla markkinoitiin Stakesin tuotteita ja asiantuntijapalveluja. Stakes oli mukana myös useissa kansainvälisissä konferensseissa sekä osallistujana että järjestäjänä.

Asiakasselvitykset

Erilaajuisia asiakasselvityksiä ja palautekyselyjä tehtiin Stakesissa useita. Niitä tehtiin hankkeista, tapahtumista, julkaisuista ja verkkopalvelusta. Kyselyihin vastasi noin 4000 Stakesin palvelujen tai tuotteiden käyttäjää. Stakesin julkaisutilaajille tehdyn kyselyn mukaan Stakesin jakelukanavat vastaavat asiakkaiden odotuksia hyvin. Myös tilauspalvelun laatu (palvelun laatu, ystävällisyys ja toimitusvarmuus) sai hyvät arviot. Asiakkaat suosivat sähköisiä markkinointi- ja tilauskanavia, mikä vastaa hyvin tulosalueen kehittämislinjauksia.

Alkoholitutkimussäätiö

Vuonna 1950 perustettu Alkoholitutkimussäätiö on vuodesta 1996 lähtien toiminut Stakesin yhteydessä. Säätiö edistää ja tukee sellaista tieteellistä tutkimusta, jonka kohteena on alkoholin käyttö yleensä, sekä alkoholi yksilön ja yhteiskunnan ongelmana. Alkoholitutkimussäätiö on hallinnollisesti itsenäinen. Säätiön ja Stakesin solmiman sopimuksen mukaan Stakes luovuttaa säätiön tutkimusjohtajan ja Stakesin tiloissa työskentelemään hyväksytyjen sopimustutkijoiden käyttöön tarpeelliset työtilat, työvälineet ja hallintopalvelut.

Alkoholitutkimussäätiön tukea saaneita väitöskirjoja julkaistiin vuoden 2008 aikana kolme ja kansainvälisen arviointimenettelyn läpikäyneitä artikkeleita 31. Lisäksi ilmestyi seitsemän muuta tieteellistä kirjoitusta. Jatkorahoitusta myönnettiin kahdelle tutkimussopimushankkeelle.

Kuluneen vuoden aikana käynnistettiin kuusi uutta tutkimussopimushanketta. Yhdessä uudessa hankkeessa tutkitaan riippuvuutta aiheuttavien aineiden vaikutusta aivojen muovautuvuuteen, erityisesti keskiaivojen dopamiinivälitteisten solujen osalta. Toisessa hankkeessa tutkitaan aivoperäisen hermokasvutekijän merkitystä alkoholin juomisen sääntelyssä. Kolmannessa tarkastellaan juomiskäytösten, humalan, juomistilanteiden ja juomisen merkityksien esiintymistä eri sukupolvia ja eri koulutustaustaa edustavien miesten ja naisten elämässä. Neljännessä tarkastellaan huumeiden käyttäjien tarpeellisuutta ja rikosoikeudellisten sanktioiden pelotevaikutusta. Viidennessä tutkitaan Viron alkoholipolitiikkaan vaikuttaneita tekijöitä itsenäistymisvuodesta 1991 lähtien. Kuudennessa tutkitaan yksilöiden välisten geneettisten erojen ja alkoholin yhteisvaikutusta aggressiiviseen käyttäytymiseen.

Vuonna 2008 säätiö pystyi myöntämään alkoholitutkimukseen ja siihen liittyvään huumetutkimukseen 30 % haetusta apurahamäärästä. Moni hyvä hanke jäi tuetta. Säätiön valtionapu on pysynyt entisen suuruisena vuodesta 1995 lähtien. Samaan aikaan elinkustannusindeksi on noussut 25 %.

Stakesin alaiset valtion laitokset

Stakesin alaisuudessa on kaksi valtion mielisairaala ja kuusi koulukotia, jotka solmivat tulossopimuksen Stakesin kanssa. Stakesin alaisten laitosten lukumäärässä tai rakenteessa ei tapahtunut muutoksia toimintavuonna.

Valtion kahden mielisairaalan toiminnan tarkoituksena on tuottaa oikeuspsykiatrian erikoisalan palveluja koko maata varten. Sairaaloissa hoidetaan kriminaalipotilaita sekä erityisen vaarallisia ja/tai vaikeahoitoisia psykiatrisia potilaita ja suoritetaan mielentilatutkimuksia. Tämän lisäksi Niuvanniemen sairaala toimii Kuopion yliopiston oikeuspsykiatrian klinikkana, jonka tarkoituksena on huolehtia oikeuspsykiatrian suppean erikoisalan perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksesta sekä tehdä alan tieteellistä tutkimustyötä.

Sairaaloiden hoitotoiminta on ollut jatkuvasti yhteiskunnallisesti merkittävää, koska se on kohdentunut pääasiassa vaikeasti psyykkisesti sairaisiin henkilöihin, jotka ovat sairautensa takia vaarallisia toisten hengelle, terveydelle tai turvallisuudelle. Hoidon vaikuttavuutta arvioidaan käyttämällä mm. GAF-mittaria (Toimintakyvyn yleinen arviointi, General Assessment of Functioning). Niuvanniemen sairaalassa vuonna 2008 sairaalaan otettujen kriminaalipotilaiden tulo-GAF keskiarvo oli 21 ja vuonna 2008 sairaalasta poistettujen kriminaalipotilaiden lähtö-GAF keskiarvo oli 24. Mittarin mukaan potilaiden kliininen tila näyttää tämän perustella paranevan. Potilasmäärät tässä tarkastelussa ovat kuitenkin pieniä eikä tulosta voi yleistää kaikkiin sairaalassa hoidettavana olleisiin potilaisiin.

Valtion koulukoteja on kuusi, ja niissä oli kaikkiaan 183 paikkaa. Koulukodeissa annetaan kasvatus, hoitoa ja peruskouluopetusta tai ammatillista koulutusta sellaisille lastensuojelulain perusteella sosiaalilautakunnan huostaan otetuille lapsille, joita ei voida tarkoituksenmukaisesti kasvattaa ja hoitaa perhehoidossa, lastenkodissa tai muussa lastensuojelulaitoksessa ja jotka eivät sairautensa tai vammaisuutensa vuoksi tarvitse muualla annettavaa hoitoa (A valtion koulukodeista (796/78 2 §)). Koulukodeissa voidaan järjestää myös lastensuojelulain mukaista avohuoltoa ja jälkihuoltoa sekä mielen-terveyslaissa (1116/90) tarkoitettuja mielenterveyspalveluja lukuun ottamatta tahdosta riippumatonta hoitoa (A valtion koulukodeista, 2§). Koulukodit on tarkoitettu esimurrosikäisille ja murrosikäisille lapsille. Alle 12-vuotiaan lapsen saa sijoittaa koulukotiin tai muuhun siihen rinnastettavaan yksityiseen lastensuojelulaitokseen vain yhdessä hänen vanhempansa, huoltajan tai sen henkilön kanssa, jonka hoidossa ja kasvatuksessa lapsi on (LsL 22§). Laki lastensuojelulain muuttamisesta astui voimaan 1.11.2006. Uudessa laissa (583/2006) täsmennetään lastensuojelun sijaishuollossa käytettäviä rajoituksia koskevia määräyksiä. Lastensuojelulain muuttamisesta säädetyn lain (583/2006 32 b §) mukaan erityisellä huolenpidolla tarkoitetaan sijaishuollossa olevalle lapselle lastensuojelulaitoksessa järjestettävää erityistä, moniammatillista hoitoa ja huolenpitoa, jonka aikana lapsen liikkumavapautta voidaan hänen hoitoansa ja huolenpitonsa edellyttämässä laajuudessa rajoittaa. Koulukodin oppilailla on aiempaa enemmän vaikeita psyykkisiä ja käyttäytymisongelmia, jonka vuoksi muutamiin koulukoteihin on perustettu erityisen huolenpidon yksiköitä.

Koulukotien vaikuttavuutta pyritään mittaamaan mm kuntien tilaaja-asiakaspalautteen ja arvioinnin avulla sekä oppilashaastatteluin sijoituksen aikana ja jälkeen.

Kunnat hankkivat koulukotipalvelut ostopalveluina laitoksilta. Koulukotien toiminnasta aiheutuvat menot kerätään hoitopäivämaksuina, joiden suuruudesta koulukodit itse päättävät nettobudjetointiperiaatteella. Valtio voi myöntää kuitenkin koulukodeille hintatukea, mikäli kysyntä vaihtelee siten, etteivät hoitotulot kata menoja. Lisäksi hintatukea voidaan suunnata toiminnan sisällölliseen kehittämiseen ja tutkimukseen. Koulukodit ja Stakes tekevät vuosittain tulossopimuksen, jossa sovitaan valtion budjettirahoituksen kohdentamisesta ja toiminnan suuntaviivoista. Myös Opetushallitus osallistuu tulossopimusneuvotteluihin ja allekirjoittaa tulossopimuksen koulukotien opetustoiminnasta ja sen rahoituksesta vastaavana virastona.

Stakesin alaisten valtion laitosten toimintaa kuvaavat luvut vuosilta 2006–2008 olivat seuraavat

Stakesin alaiset valtion laitokset										
Laitos	Henkilöstö			Paikkaluku			Suoritteiden lukumäärä			Muutos %
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	
Mielisairaalat										
Niuvanniemen sairaala (htv)	617	614	603	296	296	296	105 895	104 496	103 096	-1,4
Vanhan Vaasan sairaala (htv)	225	229	235	147	147	147	48 921	49 495	49 600	0,2
Yhteensä	842	843	838	443	443	443	154 816	153 991	152 696	-0,1
Koulukodit										
Harvialan koulukoti	24	27	29	15	15	15	6 502	9 721	8 876	-9,5
Kasvun yhteisöt	104	101	102	54	56	56	20 836	20 100	20 922	4
Lagmansgårdenin koulukoti	39	42	41	15	15	15	10 989	10 599	9 458	-12
Limingan koulutuskeskus	56	50	58	38	38	44	19 394	18 223	20 191	9,7
Sippolan koulukoti	51	54	57	34	34	33	15 620	15 849	17 115	7,4
Vuorelan koulukoti	42	43	47	23	23	30	13 167	13 599	14 914	8,8
Yhteensä	316	317	334	179	181	193	86 508	88 091	91 476	3,7

Valtion mielisairaaloiden yhteinen sairaansijamäärä oli kertomusvuoden lopussa 443: Niuvanniemen sairaalassa oli 296 ja Vanhan Vaasan sairaalassa 147 paikkaa.

Niuvanniemen sairaalassa aikuisosastojen käyttöaste oli 95 % (tavoite 96 %) ja nuoriso-osaston käyttöaste oli 99 % (tavoite 94 %). Toimintavuotena sairaalan käyttöaste oli lähes tulostavoitteen mukainen. Vanhan Vaasan sairaalan käyttöaste oli 92 % (tavoite 89 %). Toimintavuotenaan sairaala ylitti tulostavoitteensa.

Niuvanniemen sairaalan sairauspoissaolot vähenivät 2 päivää, ollen kertomusvuotena 16,25. Vanhan Vaasan sairaalan sairauspoissaolot vähenivät 2,8 päivää, ollen kertomusvuotena 10,5.

Kertomusvuotena sairaalat tekivät yhteensä 65 kpl mielentilatutkimuksia, johon sisältyy nuoriso-osastolle tehtyjä mielentilatutkimuksia 1 kpl. Vuonna 2007 mielentilatutkimuksia oli yhteensä 63 kpl, johon sisältyy nuoriso-osastolle tehtyjä mielentilatutkimuksia 2 kpl. Vuonna 2006 mielentilatutkimuksia tehtiin yhteensä 64 kpl, johon sisältyy nuoriso-osastolle tehtyjä mielentilatutkimuksia 1 kpl. Kolmen vuoden tarkastelussa mielentilatutkimusten määrä on pysynyt lähes samana. Mielentilatutkimuksiin on saatu rahoitus lääninhallituksen momentilta 33.06.26.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Mediakuva ja sidosryhmät

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Mediakuvaindeksi	>4 (asteikko 1–5)	Nousee 2007 tasosta	Mediakuva ei selvitetty vuonna 2008	-
Sidosryhmäkysely	Kaikkien sidosryhmien antamien kouluarvosanojen keskiarvo >9	Nousee vuoden 2005 mainemittauksen tasosta	7,97 vuonna 2008 (2005: 7,68).	Stakes oli STM:n hallinnonalan suurin nousija. (5)

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Sisäinen valvonta	Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on kattavaa ja toimii tehokkaasti	Sisäisestä valvonnasta ja siihen liittyvästä riskienhallinnasta on laadittu menetelmäkuvaus 31.3.2008 mennessä ja toimintakertomukseen sisällytettävä sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma sisältää oikeat ja riittävät tiedot.	Stakes laati menetelmäkuvaus sovitus aikataulussa. Tähän toimintakertomukseen sisältyy sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma, joka sisältää oikeat ja riittävät tiedot.	Toteutettu sovitus. (4)

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstön hankinta, kohdentaminen ja pitäminen palveluksessa on suunnitelmallisesti järjestetty

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, % henkilöstöstä	0.6 %	0.6%	0 %	Vuonna 2008 ei siirtynyt henkilöstöä työkyvyttömyyseläkkeelle. (5)
Eläkkeellesiirtymisen keski-ikä	64,6 vuotta	64,5 vuotta	64,6 vuotta	Eläkkeellesiirtymisen keski-ikä oli tavoitteen mukainen. (4)

Osaamista kehitetään ja johdetaan systemaattisesti

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Koulutusvuorokaudet / Htv	3,8	3,2	2,2	THL perustamisprosessista johtuen henkilöstön kouluttamista tapahtui suunniteltua vähemmän. (3)
Osaamisen vahvistaminen	Lähesuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn ja hoidon, rikos- ja riita-asioiden sovittelun sekä perusterveydenhuollon osaamisalueita vahvistettu.		Tavoitteen mukaisesti Stakes ryhtyi vahvistamaan vuoden 2011 toiminnallisen tavoitteen suuntaisesti lähesuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn ja hoidon, rikos- ja riita-asioiden sovittelun sekä perusterveydenhuollon osaamisalueita.	Toteutumassa vuoden 2011 toiminnallisen tavoitteen mukaisesti. (4)
	Osaamisen johtaminen on osa strategista suunnittelua ja johtamista.	Strategiset osaamiset määriteltä eri tasoilla.	Strategiset osaamiset määriteltiin koko organisaation, tulosalueiden ja ryhmien tasoilla.	Tulostavoite toteutettiin suunnitellusti. (4)

Esimiestyö on laadukasta

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Esimesarviointien tulokset (erilliset arvoinnit ja työtyytyväisyysbarometrin ao. tulos)	3,76	3,75	Esimesarviointeja ei toteutettu toiminta vuoden aikana.	THL:n perustamisprosessin takia esimesarviointeja ei nähty tarkoituksenmukaisesti toteuttaa. (1)

Työhyvinvointi

	Toiminnallinen tavoite 2011	Tulostavoite 2008	Toteuma 2008	Tulosanalyysi ja arvio
Työhyvinvointitutkimuksen laitoskohtainen indeksi	3,65	3,58	Varsinaista työhyvinvointitutkimusta ei toteutettu, mutta sen sijaan osana THL:n perustamisprosessia toteutettiin henkilölle kulttuurianalyysi sekä työpajoja.	THL:n perustamisprosessin takia työhyvinvointitutkimusta ei nähty tarkoituksenmukaisesti toteuttaa. (1)

Henkilöstö

Stakesin keskeinen voimavara on strategisiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin sitoutunut henkilöstö, joka voi hyvin ja kokee työnsä mielekkäänä. Stakesin henkilöstövisiona on toimia tulevaisuuden tekijänä ja alan kansallisen ja kansainvälisen osaamisen kärjessä. Kertomusvuoden aikana keskeisiä henkilöstöstrategisia painopisteitä olivat uuden palkkausjärjestelmän kehittäminen ja työhyvinvoinnin edistäminen. Stakes osallistui Valtiokonttorin Kaiku (kaikki kunnossa) -ohjelmaan, jonka tavoitteena on tukea työhyvinvoinnin vakiinnuttamista osaksi Stakesin johtamista ja arkea. Kertomusvuoden aikana tehtyjen henkilötyövuosien määrä väheni hieman enemmän kuin oli asetettu tavoitteeksi.

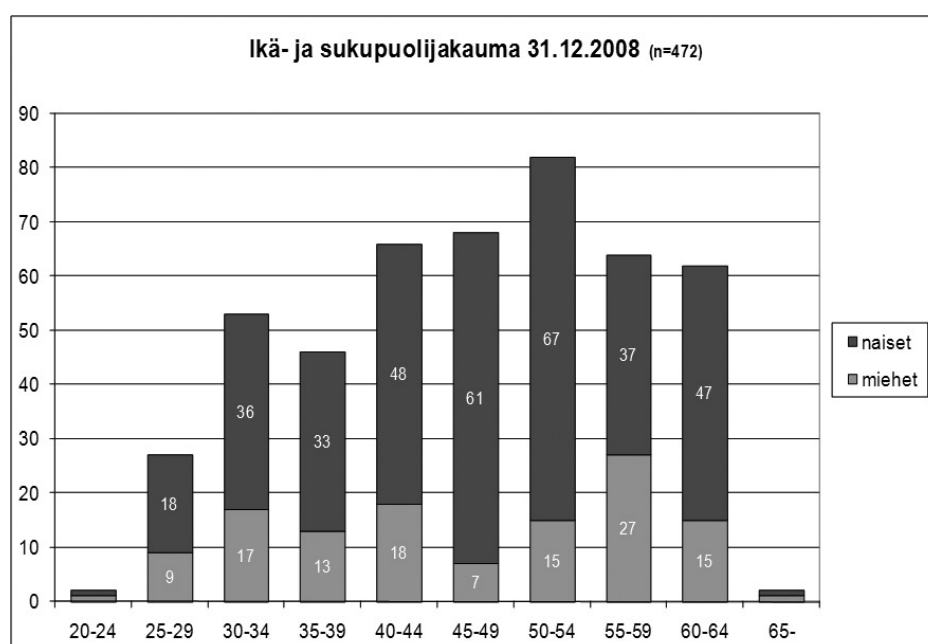
Henkilöstörakenne	2006 Toteuma	2007 Toteuma	2008 Tavoite	2008 Toteuma
Henkilömäärä (lkm)	474	483	465	472
Henkilötyövuodet yhteensä (htv)	445	448	439	431
- Budjettirahoitus	312	320	307	330
- Ulkopuolinen rahoitus	133	128	132	101
Keski-ikä (v.)	45,8	46	44,9	46,7
Alle 45 –vuotiaat (%)	44,1	42	45	41
Määräaikaiset (lkm)	179	170	139	130
Vakinaiset (lkm)	295	313	326	342
Osa-aikaiset (lkm)	69	71	70	71
Koko-aikaiset (lkm)	405	412	395	401
Koulutusvuorokaudet				
Koulutusvuorokaudet/HTV	2,9	3	3,2	2,2
Työhyvinvointi				
Sairauspoissaolot (pv/htv)	8,8	7,8	7,8	8,9
Eläkeikä keskimäärin (v.)	64,6	64,7	64,6	64,6
Työkyvyttömyyseläkkeelle (%)	0,6	0,2	0,6	0
Naisten osuus johtotehtävissä (%)	56	60	65	60
Työtyytyväisyys*	-	-	-	-

Kertomusvuoden lopussa Stakesissa oli 499 voimassaolevaa palvelussuhdetta. 27 henkilöä oli palkattomalla virkavapaalla, joten palveluksessa oli 472 henkilöä. Lukuun sisältyvät myös osa-aikaiset työntekijät. Vakituksia palvelussuhteita oli 342 (72 %) ja määräaikaisia 130 (28 %). Vakituisten palvelussuhteiden osuus kasvoi tavoitteen suuntaisesti 9 %:lla. Virkasuhteiden osuus palvelussuhteista oli kertomusvuoden lopussa 30 % (142) ja työsopimussuhteisten 70 % (330). Uusiin palvelussuhteisiin tuleva henkilöstö on rekrytoitu pääasiassa työsopimussuhteeseen.

Palvelussuhteet laadun mukaan vuoden viimeisenä päivänä 2005–2008

	2006		2007		2008	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Työsopimussuhteiset	314	66	332	69	330	70
Virkasuhteiset	160	34	151	31	142	30
Yhteensä	474	100	483	100	472	100

Stakesin koko henkilöstön keski-ikä oli 46,7 vuotta, vakituisten työntekijöiden 49,8 vuotta ja määräaikaisten 38,7 vuotta. Koko henkilöstön keski-ikä nousi hieman edelliseen vuoteen verrattuna.

Kertomusvuoden päättyessä Stakesin henkilöstöstä oli osa-aikaeläkkeellä 16 henkilöä, joista 5 oli jäänyt osa-aikaeläkkeelle vuoden 2008 aikana. Vuorotteluvapaalla oli vuoden 2008 aikana 14 työntekijää.

Sairauspoissaolojen kokonaislukumäärä nousi edelliseen vuoteen verrattuna. Poissaolot olivat pääosin erittäin lyhyitä. 1–3 päivää kestäneitä sairausjaksoja oli kaikista sairauspoissaaloista n. 82 % ja 4–10 päivää kestäneitä 11 %. Keskimäärin yksi sairauspoissaalojakso kesti 4,1 päivää.

Sairauspoissaolot vuosina 2005–2008 (työpäivät)

	2005	2006	2007	2008
Poissaolosten lukumäärä	962	974	922	950
Päivien lukumäärä	3676	3 894	3 488	3 848
Päivää/tapaus	4	4	3,9	4,1
Päivää/henkilö	7,3	12,5	7,2	8,2
Sairauslomalaisten lkm	320	312	307	313

Stakesin henkilöstö on korkeasti koulutettua. Vuonna 2008 korkeakoulututkinto oli 70 %:lla henkilöstöstä (alempi tai ylempi korkeakoulututkinto tai tutkijakoulutus). Stakesin henkilöstön koulutussaindeksi vuonna 2008 oli 6.2. Seuraavassa taulukossa on suoritettut tutkinnot tutkintoasteittain ja vuodelta 2008 myös sukupuolen mukaan.

Henkilöstön koulutusaste vuoden viimeisenä päivänä 2005–2008

Koulutusaste				2008		
	2005	2006	2007	naiset	miehet	yht.
Perusaste	5 %	6 %	5 %	6 %	3 %	6 %
Keskiaste	14 %	13 %	14 %	14 %	16 %	14 %
Alin korkea-aste	10 %	11 %	9 %	11 %	4 %	9 %
Al. korkeakouluaste	9 %	9 %	9 %	10 %	7 %	9 %
Yl. korkeakouluaste	40 %	41 %	42 %	41 %	44 %	41 %
Tutkijakoulutusaste	21 %	20 %	21 %	18 %	26 %	21 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Yhteistyössä Suomen Terveystalo Oy:n kanssa toteutettiin työterveyshuollon ja työsuojelun hankkeita. Työkykyä ylläpidettiin panostamalla edelleen ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon mm. ikäryhmä- ja ergonomiatarkastuksin sekä järjestämällä kuntoremontti- ja ASLAK-kursseja. Lisäksi tuettiin vapaa-ajan liikuntaa tarjoamalla liikuntaseteleitä. Stakes tukee henkilöstönsä ruokailua osallistumalla oman ruokalan ylläpitokustannuksiin.

Stakesin henkilöstökoulutusta on hankittu sekä ulkopuolisilta kouluttajilta että järjestetty itse. Stakes on myös rohkaissut työntekijöitä osallistumaan omaehtoiseen ulkopuoliseen koulutukseen. Stakesin keskitettyä henkilöstökoulutusta on järjestetty johtoryhmän hyväksymän suunnitelman mukaan. Koulutukseen käytettiin vuonna 2008 yhteensä 256 368 euroa, eli 595 euroa henkilötövuotta kohden.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoitusrakenne

Stakesin päämaksupisteen toimintamenomäärärahat ovat kasvaneet, kasvuun sisältyy fuusiota varten saatu 0,5 milj. euroa. Rahoituksesta budjettirahoitus käsittää 71 % . Ulkopuolisen rahoituksen osuus pieneni ja sen osuus on 22 %. Maksullisen toiminnan rahoitusosuus on 7 %.

Stakesin koko tiliviraston rahoitusrakenne poikkeaa päämaksupisteen rahoitusrakenteesta siten, että koko tilivirastoa tarkasteltaessa, maksullisen toiminnan rahoitus on merkittävän suuri verrattuna päämaksupisteen rahoitukseen. maksullisen toiminnan tuotot muodostavat 87 % tuotoista tilivirastossa.

Stakesin päämaksupisteen rahoitusrakenne			
	2008	2007	2006
Rahan lähteet			
Virastolle osoitettu budjettirahoitus	28 036	25 925	24 969
Toimintamenomäärärahat kuluva vuosi	25 010	23 529	22 682
Toimintamenomäärärahat siirtyneet	3 026	2 396	2 287
Maksullisen toiminnan tulot	2 946	2 755	3 269
Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet			
IDC	995	870	1 191
Stakes	1 951	1 885	2 078
Ulkopuolinen rahoitus	8 871	10 434	9 812
Muut valtion virastot			
STM ja ESR	1 739	3 828	3 227
TE-määrärahat	1 741	1 857	2 196
Ulkoasiainministeriö	1 187	967	876
Suomen Akatemia	494	602	835
Muut kuin edellä mainitut virastot	855	840	626
EU	889	662	724
Muu ulkopuolinen rahoitus	1 966	1 678	1 328
Rahan lähteet yhteensä	39 853	39 114	38 050
Rahan käyttö			
Kulutusmenot	35 876	33 194	32 162
Virka- ja työsuhdepalkat	19 260	18 185	17 275
Palkkiot	667	476	453
Henkilöstökulut	4 589	4 341	4 052
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	831	582	510
Palvelujen ostot	5 669	4 660	5 082
Vuokrat	3 087	3 001	2 888
Muut kulut	1 773	1 949	1 902
Investoinnit	603	719	613
Atk-ohjelmistot	9	329	126
Koneet, atk-laitteet ja kalusteet	594	390	487
Valtionavut ja muut siirtomenot (sis. TE-rahastot, Alkoholitutkimussäätiö)	2 283	2 399	2 715
Rahan käyttö yhteensä	38 762	36 312	35 490

Stakesin päämaksupisteen toimintamenot jakaantuvat päämaksupistetasolla seuraavasti:

Stakes päämaksupiste yhteensä

Toiminnan kulujen osuus kokonaiskustannuksista ja muutos %

	2008	Osuus toiminta- menoista	2007	Muutos 2007 > 2008	2006
	1000 e	%	1000 e	%	1000 e
Aineet, tarvikkeet, tavarat	806	2,2 %	538	49,8 %	773
Henkilöstökulut	24 515	66,7 %	23 177	5,8 %	21 887
Vuokrat	3 087	8,4 %	3 001	2,9 %	2 888
Palvelujen ostot	5 669	15,4 %	4 660	21,7 %	5 082
Muut kulut	1 773	4,8 %	1 890	-6,2 %	2 085
Poistot	595	1,6 %	643	-7,5 %	717
Sisäiset kulut	295	0,8 %	461	-36,0 %	280
Kulut yhteensä	36 740	100,0 %	34 370	6,9 %	33 712

1.6.2 Tuotto- ja kululaskelma

Stakesin tiliviraston toiminnan tuotot olivat v. 2008 yhteensä 78,5 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 3,9 milj. euroa eli kasvu-% oli 5,3 %. Kasvu muodostui pääasiallisesti mielisairaaloiden ja koulukotien tuottojen kasvusta, pääviraston tuotot laskivat. Taulukossa näkyy muutokset tulosityksiköittäin.

Stakes tiliviraston tuotot yhteensä

Tuotot yksiköittäin ja muutos %

	2008	Osuus tuotoista	2007	Muutos 2007 > 2008	2006
	1000 e	%	1000 e	%	1000 e
Stakes ilman maksupisteitä	10 132	13 %	11 563	-12,4 %	11 326
Mielisairaalat	48 300	61 %	45 306	6,6 %	43 850
Koulukodit	20 106	26 %	17 723	13,4 %	17 568
Tuotot yhteensä	78 538	100 %	74 592	5,3 %	72 744

Stakesin tiliviraston toiminnan kulujen rakenne on esitetty alla olevassa taulukossa.

Stakes tilivirasto yhteensä

Toiminnan kulujen osuus kokonaiskustannuksista ja muutos %

	2008	Osuus toiminta- menoista	2007	Muutos 2007 > 2008	2006
	1000 e	%	1000 e	%	1000 e
Aineet, tarvikkeet, tavarat	6 187	5,8 %	5 776	7,1 %	5 776
Henkilöstökulut	77 681	72,7 %	67 212	15,6 %	67 212
Vuokrat	8 494	7,9 %	7 877	7,8 %	7 877
Palvelujen ostot	10 237	9,6 %	9 067	12,9 %	9 067
Muut kulut	2 633	2,5 %	2 798	-5,9 %	2 798
Poistot	1 348	1,3 %	1 361	-1,0 %	1 461
Sisäiset kulut	295	0,3 %	461	-36,0 %	280
Kulut yhteensä	106 875	100,0 %	94 552	13,0 %	94 471

Seuraavassa laskelmassa on esitetty tiliviraston tuotto- ja kululaskelma siten, että siinä näkyy erikseen pääviraston osuus, mielisairaaloiden osuus ja koulukotien osuus. Taulukosta näkyy myös toiminnan kulujen jako pääviraston ja maksupisteiden kesken.

	1.1.2008 - 31.12.2008		1.1.2008 - 31.12.2008		1.1.2008 - 31.12.2008		1.1.2008 - 31.12.2008	
	Tilivirasto yhteensä		Stakes ilman maksupisteitä		Mielisairaalat yhteensä		Koulukodit yhteensä	
	1000 e		1000 e		1000 e		1000 e	
TOIMINNAN TUOTOT								
Maksullisen toiminnan tuotot	67 630		2 945		47 390		17 295	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	804		0		522		282	
Muut toiminnan tuotot	<u>10 104</u>	78 538	<u>7 187</u>	10 132	<u>388</u>	48 300	<u>2 529</u>	20 106
TOIMINNAN KULUT								
Aineet, tarvikkeet ja tavarat								
Ostot tilikauden aikana	6 184		831		3 778		1 575	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	28		0		28		0	
Henkilöstökulut	77 681		24 516		38 713		14 452	
Vuokrat	8 494		3 087		3 341		2 066	
Palvelujen ostot	10 237		5 669		3 018		1 550	
Muut kulut	2 633		1 773		419		441	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-25		-25		0		0	
Poistot	1 348		595		416		337	
Sisäiset kulut	<u>295</u>	-106 875	<u>295</u>	-36 741	<u>0</u>	-49 713	<u>0</u>	-20 421
JÄÄMÄ I		-28 337		-26 609		-1 413		-315
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT								
Rahoitustuotot	0		-1		1		0	
Rahoituskulut	<u>7</u>	-7	<u>0</u>	-1	<u>0</u>	1	<u>0</u>	0
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT								
Satunnaiset tuotot	8		0				8	
Satunnaiset kulut	<u>34</u>	-26	<u>31</u>	-31	<u>2</u>	-2	<u>0</u>	8
JÄÄMÄ II		-28 370		-26 641		-1 414		-307
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT								
Tuotot								
Kunnilta	11		0		11		0	
Kuntayhtymiltä	0		0		0		0	
Muut	<u>4</u>	15	<u>0</u>	0	<u>0</u>	11	<u>4</u>	4
Kulut								
Kunnille	2 453		2 454				0	
Kuntayhtymille	45		45		0		0	
Elinkeinoelämälle	2		2		0		0	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	594		594		0		0	
Kotitalouksille	456		0		120		336	
Ulkomailla	<u>92</u>	-3 642	<u>92</u>	-3 187	<u>-120</u>		<u>0</u>	-336
JÄÄMÄ III		-31 997		-29 828		-1 523		-639
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA								
Perityt arvonlisäverot	614		448		112		53	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>4 479</u>	-3 865	<u>1 794</u>	-1 346	<u>1 744</u>	-1 632	<u>941</u>	-888
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-35 862		-31 174		-3 155		-1 527

1.6.3 Tase

Stakesin tiliviraston Taseen loppusumma pieneni 13,4 milj. eurosta 12,1 milj. euroa. Tähän on useampi syy. Käyttöomaisuudessa siirryttiin sellaiseen kirjauskäytäntöön, että vain yli 10 000 euron suuruiset hankinnat kirjataan käyttöomaisuuteen. Tästä johtuen käyttöomaisuuteen kirjattiin vähemmän lisäyksiä kuin aikaisempina vuosina.

Vuoden 2008 päättyessä Stakesin lopettaminen ja toiminnan aloittaminen uudessa Terveiden – ja Hyvinvoinnin laitoksessa aiheutti vuoden vaihteessa jaksottamisongelmia. Taloushallinnon järjestelmien uusiminen vuoden vaihtuessa aiheutti siirtyvien erien kirjaamisessa sen, että kaikkia vuodelle 2008 kuuluvia kustannuksia ei ehditty jaksottamaan siirtoveloina.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Stakesin sisäistä valvontaa toteutettiin sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti johdon jatkuvalla valvonnalla, toiminnan sisään rakennetuilla kontrolleilla sekä vaikuttamalla valvontaympäristöön. Stakesin johto, tulosaluejohtajat ja ryhmäpäälliköt vastasivat oman yksikkönsä valvontaympäristöstä ja luovat myönteisen suhtautumisen sisäiseen valvontaan omalla toiminnallaan.

Valvontajärjestelmän toimivuutta varmistettiin pääjohtajan alaisuudessa toimivalla sisäisen tarkastuksen toiminnolla. Stakesin sisäisen tarkastajan tehtäviä hoidettiin osa-aikaisesti, n. 30 % suunnitellulla vuosittaisella työpanoksella. Vuonna 2008 sisäisen tarkastuksen tehtäviin käytettiin yhteensä n. 1,9 htkk (15,83 %). Lisäksi resursointiin määrärahoja sisäisen tarkastuksen tehtävien ja riskienhallinnan kehittämisen ostoihin ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Vuonna 2007 aloitettu matkalaskujen jälkitarkastamista varten resursointiin edelleen talousyksikön tarkastajan työpanosta n. 5% vuosittaisella työpanoksella, joka oli myös toteuma vuonna 2008 (0,6 htkk).

Sisäinen tarkastus toteutti toimintasuunnitelmaa, joka oli hyväksytty kaudelle 2007-2008. Riskienhallinnan kehittämiseen ja riskiperusteisiin tarkastuksiin hankittava asiantuntijapalvelujen osto oli kilpailutettu vuoden vaihteessa 2007-2008, mutta sosiaali- ja terveysministeriön vahvistettua maaliskuussa 2008 Stakesin ja KTL:n fuusion, hankittiin vain riskiperusteiset tarkastukset. Toimintasuunnitelma jäi osittain toteutumatta johtuen fuusioon käytetystä työajasta, joka oli syksystä lähtien yli 50 % kuu-kausitasolla.

COSO IC:hen perustuvaa arviointikehikkoa ei käytetty Stakesin vahvistuslausuman laadinnan apuvälineenä, koska arviointia ei nähty hyödylliseksi fuusioitumisen vuoksi. Fuusiota valmisteltiin useissa työryhmissä, ja työn edetessä Stakesin ja KTL:n käytäntöjä ja ohjeita aloitettiin yhtenäistämään. Tässä yhteydessä tuli esille lisää kehittämiskohteita, joiden työstämistä jatketaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa (THL)

Tulosalueiden vuosittaisen raportoinnin ja fuusion työryhmätyöskentelyjen tuloksena suurimpina riskeinä eli kehittämistä vaativina asioina voidaan mainita:

- talousjärjestelmien vastaamattomuus erilaisiin käytännön tarpeisiin ja siitä johtuvat erilliset excel- taulukkoseurannat
- sisäisen laskenta ja budjetointi
- maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan ohjaus ja valvonta
- hankintatoimen järjestäminen ja valvonta
- tulosprisma-mallin mukaiset tehokkuuden ja talouden tavoitteiden ja mittareiden puuttuminen.
- systemaattisen riskienhallintaprosessin puuttuminen johto-tasolta projektitasolle
- työn ajoittainen kuormittuminen tietyille asiantuntijoille ja niukat henkilöstöresurssit

Positiivisina voidaan todeta, että tulosalueilla on kehitetty edelleen sisäisiä hallinnollisia toimintatapoja, täsmennetty strategioihin liittyviä tavoitteita ja parannettu tiedottamista.

Maksupisteet

COSO IC:hen perustuvaa arviointikehikkoa on käytetty yhtä koulukotia lukuun ottamatta arviointi- ja vahvistuslauman valmistelun apuna. Käytetty arviointikehikko perustuu vuoden 2006 arviointikehikkoon, jossa arvioitiin tarkemmin taloussäännön määräysten noudattamista. Kokonaiskeskiarvo on 4,08 asteikolla 1-5.

Maksupisteiden toiminnan ohjaamista ja prosesseja on kehitetty vuoden 2008 aikana ottamalla käyttöön laatukäsikirjat, tulosprisma ja kehittämällä nykyisiä taloudensuunnittelu- ja seurantajärjestelmiä.

Vastauksista ilmenee, että kehittämistarpeita ilmenee koulukodeissa edelleen henkilökunnan perehdyttämisessä toimintaa ohjaaviin keskeisiin sääntöihin ja lainsäädäntöön, henkilökunnan vastuun ja työnjakokysymyksissä, työhyvinvoinnissa, ammatillisen osaamisessa, koulukotien omaisuuden huolehtimisen toimintakulttuurissa, tavoitteiden ja niihin liittyvien prosessien dokumentoinnissa ja riskien arvioinnissa, ja sisäisen valvonnan integroimisessa laitoksen yleisiin tavoitteisiin sekä päivittäisiin toimintoihin. Lisäksi, VTV:n tarkastaja on seurantatarkastuksessa havainnut, että koulukotien kirjasikäytäntöjä ja menettelyjä tulisi yhtenäistää päämaksupisteen ohjeella.

Koulukotien ulkoiset riskit liittyvät kuntien talouteen, ammattitaitoisen ja kokeneen henkilökunnan rekrytointiin ja koulukotien asemaan valtionhallinnon ohjauksessa. Koulukotien yhteinen määrärahamomentti koetaan ongelmalliseksi sekä vuosittaisten määrärahasuunnitelmien laadinnassa että kilpailutilanteissa tarjousten esittämisen ja sopimusten ehtojen kannalta: valtion koulukoteihin verrattuna yksityiset koulukodit pystyvät esittämään sekä hintavaraumia että solmimaan pidempiä sopimuksia kuntien kanssa. Valtakunnallisen taloudelliseen taantuman varalta koulukodeissa on jätetty täyttämättä muutamia määräaikaista ja vakinaisia virkoja.

Valtion mielisairaaloissa suurimpina kehittämiskohteina nähtiin Stakesin ja KTL:n fuusion aiheuttamat muutokset taloudenohjaukseen, henkilöstöasioiden siirtyminen palvelukeskuksen asiakkaiksi sekä sisäisen valvonnan liittäminen osaksi sairaalan yleistä toimintakulttuuria, suunnittelua ja raportointia.

Stakesin johto on arvioinut sisäisen valvonnan tilaa em. sisäisen tarkastuksen toimenpiteillä. Arvioinnin perusteella Stakesin sisäinen valvonta täytti valtion talousarviosta annetun asetuksen 69§:ssä säädetyt tavoitteet, lukuun ottamatta systemaattista riskien tunnistamista ja arviointia sekä maksullisen toiminnan ohjausta ja valvontaa.

1.8 Arviointien tulokset

Toimintavuoden aikana Stakesin organisaatiosta tai sen toiminnassa ei toteutettu kokonaisarviointeja.

1.9 Yhteenvetotiedot väärinkäytöksistä

Kertomusvuonna ei ollut väärinkäytöksiä.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Tiliviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2008	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	513 989,90	519 324,97	519 324,97	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	513 989,90	519 324,97	519 324,97	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	874 146,17	654 266,58	654 266,58	0,00	100
12.33.99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	13,01	4 201,59	4 201,59	0,00	100
12.39.04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	873 748,15	646 389,97	646 389,97	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	385,01	3 675,02	3 675,02	0,00	100
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	1 161,00	1 880,00	1 880,00	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot	1 161,00	1 880,00	1 880,00	0,00	100
Tulovarvioitit yhteensä	1 389 297,07	1 175 471,55	1 175 471,55	0,00	100

Päätöksen, momentin ja tilijaoituksen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2008 määrärahojen		Tilinpäätös 2008	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2008	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 056 626,31	1 038 577,47	921 124,34	117 453,13	1 038 577,47	0,00	729 196,53	1 728 959,53	1 157 248,35	571 711,18
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	34 160,31	38 814,47	38 814,47		38 814,47	0,00				
24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	34 160,31	38 814,47	38 814,47		38 814,47	0,00				
24.50.66. Lähialueyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	1 022 466,00	999 763,00	882 309,87	117 453,13	999 763,00	-	729 196,53	1 728 959,53	1 157 248,35	571 711,18
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	3 382,15	0,00	0,00		0,00	0,00				
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	3 382,15	0,00	0,00		0,00	0,00				
29. Opetusministeriön hallinnonala	664 922,97	694 044,08	317 130,79	376 913,29	694 044,08	0,00	254 137,14	870 707,14	493 793,85	376 913,29
29.01.29. Opetusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	58 612,97	57 474,08	57 474,08		57 474,08	0,00				
29.60.50.1. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)	606 310,00	616 570,00	239 656,71	376 913,29	616 570,00	-	254 137,14	870 707,14	493 793,85	376 913,29
29.91.50. Veikkauksen ja raha-arpaisten voittovarat nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)										
29.91.50.10. Nuoristotutkimus	0,00	20 000,00	20 000,00		20 000,00	0,00				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	82 849,50	45 520,46	45 520,46		45 520,46	0,00				
32.01.29. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	1 779,19	1 203,34	1 203,34		1 203,34	0,00				
32.80.51. Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)	81 070,31	44 317,12	44 317,12		44 317,12	0,00				
32.80.51.2.1. Palkkaukset	81 070,31	44 317,12	44 317,12		44 317,12	0,00				

Päätöksen, momentin ja tilijaoituksen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvio 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2008	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiä vuosilta siirtyneet	Käytetty vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Käytetty vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	31 058 086,91	34 752 271,66	29 472 812,80	4 835 318,33	34 308 131,13	444 140,53	4 117 808,43	32 309 808,43	26 828 100,13	4 835 318,33
33.01.01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	0,00	63 000,00	63 000,00	0,00	63 000,00	-	0,00	63 000,00	63 000,00	0,00
33.01.01.1. Toimintamenot	718 000,00	2 032 000,00	727 753,48	1 304 246,52	2 032 000,00	-	569 516,81	2 601 516,81	950 880,32	1 304 246,52
33.01.04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	603 000,00	1 087 000,00	174 828,81	912 171,19	1 087 000,00	-	522 077,76	1 609 077,76	396 906,57	912 171,19
33.01.05. Valtion koulukotien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	303 000,00	787 000,00	174 828,81	612 171,19	787 000,00	-	222 077,76	1 009 077,76	396 906,57	612 171,19
33.01.05.1. Toimintamenot	300 000,00	300 000,00	0,00	300 000,00	300 000,00	-	300 000,00	600 000,00	0,00	300 000,00
33.01.05.2. Koulukotien maksullisen toiminnan hintojen alentaminen	3 912 378,50	4 260 271,66	4 260 271,66		4 260 271,66	0,00				
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonsäilytysmenot (arvionsäilytys)	23 529 000,00	25 010 000,00	22 391 099,38	2 618 900,62	25 010 000,00	-	3 026 213,86	28 036 213,86	25 417 313,24	2 618 900,62
33.03.01. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 295 708,41	2 300 000,00	1 855 859,47		1 855 859,47	444 140,53				
33.50.30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arvionsäilytys)										
Määrärahatilit yhteensä	32 865 867,84	36 530 413,67	30 756 588,39	5 329 684,75	36 086 273,14	444 140,53	5 101 142,10	34 909 475,10	28 479 142,33	5 783 942,80

3 TUOTTO- JA KULULASKELMA

TILIVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA	1.1.2008 - 31.12.2008		1.1.2007 - 31.12.2007	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	67 629 808,54		62 434 099,25	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	804 443,61		772 202,14	
Muut toiminnan tuotot	<u>10 103 939,42</u>	78 538 191,57	<u>11 385 814,54</u>	74 592 115,93
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	6 183 714,85		5 432 320,56	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	27 892,15		-34 706,06	
Henkilöstökulut	77 681 333,82		71 221 121,13	
Vuokrat	8 493 723,77		8 193 484,48	
Palvelujen ostot	10 236 688,48		8 903 613,92	
Muut kulut	2 633 301,43		2 708 823,93	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-24 731,66		-44 877,54	
Poistot	1 347 896,29		1 360 792,54	
Sisäiset kulut	<u>294 870,07</u>	-106 874 689,20	<u>461 226,46</u>	-98 201 799,42
JÄÄMÄ I		-28 336 497,63		-23 609 683,49
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	-31,56		-659,17	
Rahoituskulut	<u>6 510,00</u>	-6 541,56	<u>257,35</u>	-916,52
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	7 562,67		7 095,70	
Satunnaiset kulut	<u>34 027,66</u>	-26 464,99	<u>20 228,22</u>	-13 132,52
JÄÄMÄ II		-28 369 504,18		-23 623 732,53
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Kunnilta	11 449,49		8 686,58	
Kuntayhtymiltä	0,00		1 460,00	
Muut	<u>3 652,60</u>	15 102,09	<u>4 315,16</u>	14 461,74
Kulut				
Kunnille	2 453 296,62		2 905 349,82	
Kuntayhtymille	44 957,92		249 576,95	
Elinkeinoelämälle	1 708,00		310 152,83	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	594 346,22		726 433,29	
Kotitalouksille	455 970,80		457 285,30	
Ulkomaille	<u>92 225,48</u>	-3 642 505,04	<u>103 212,07</u>	-4 752 010,26
JÄÄMÄ III		-31 996 907,13		-28 361 281,05
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonnalisäverot	613 611,87		756 888,25	
Suoritettut arvonnalisäverot	<u>4 478 900,72</u>	-3 865 288,85	<u>4 301 279,85</u>	-3 544 391,60
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-35 862 195,98		-31 905 672,65

4 TASE

VASTAAVAA

	31.12.2008		31.12.2007	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	590 505,32		865 907,46	
Muut pitkävaikutteiset menot	26 536,52	617 041,84	51 370,22	917 277,68
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennelmat	15 301,03		20 302,73	
Koneet ja laitteet	1 837 339,31		2 312 932,10	
Kalusteet	162 335,05		189 167,57	
Muut aineelliset hyödykkeet	42 675,77	2 057 651,16	26 095,27	2 548 497,67
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	9 497,00	9 497,00	10 305,00	10 305,00
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ		2 684 190,00		3 476 080,35
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	63 771,84		61 444,09	
Valmiit tuotteet/Tavarat	424 376,27	488 148,11	429 864,51	491 308,60
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	7 960 988,30		8 749 303,58	
Siirtosaamiset	171 396,70		72 947,44	
Muut lyhytaikaiset saamiset	729 675,25		546 128,21	
Ennakkomaksut	40 140,73	8 902 200,98	70 624,88	9 439 004,11
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	39 178,08		11 421,77	
Tiliviraston tulotilit	7 171,61		0,00	
Tiliviraston menotilit	668,00		0,00	
Muut pankkitilit	25 732,04		12 287,80	
Muut rahat ja pankkisaamiset	2 704,10	75 453,83	2 647,30	26 356,87
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		9 465 802,92		9 956 669,58
VASTAAVAA YHTEENSÄ		12 149 992,92		13 432 749,93

VASTATTAVAA

	31.12.2008		31.12.2007	
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	749 937,98		749 937,98	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-5 559 388,57		-3 144 745,33	
Pääoman siirrot	36 315 382,29		29 491 029,41	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-35 862 195,98</u>	-4 356 264,28	<u>-31 905 672,65</u>	-4 809 450,59
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	2 704,10	2 704,10	2 647,30	2 647,30
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	869 108,02		1 303 975,62	
Ostovelat	2 784,98		2 074 506,00	
Tilivirastojen väliset tilitykset	1 831 373,31		1 614 118,42	
Edelleen tilittävät erät	2 064 350,88		2 481 360,17	
Siirtovelat	10 805 931,37		9 653 110,20	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>930 004,54</u>	16 503 553,10	<u>1 112 482,81</u>	18 239 553,22
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>16 503 553,10</u>		<u>18 239 553,22</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>12 149 992,92</u>		<u>13 432 749,93</u>

5 LIITETIEDOT

Liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

- Tiliviraston tilinpäätös on hyvin vertailukelpoinen edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.
- Ulkomaanrahan määräiset velat samoin kuin ulkomaanrahan määräiset saamiset ja muut sitoumukset on muunnettu Suomen rahaksi varainhoitovuoden viimeisen Euroopan keskuspankin tai Suomen Pankin kurssin mukaan.
- Stakes on solminut vuonna 2007 palvelusopimuksen Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen Palken kanssa ja vuoden 2008 aikana on työryhmä valmistellut sairaaloiden ja koulukotien liittymistä Palken sopimukseen. Stakes päävirastona liittyi myös palkkojen osalta Palken asiakkaaksi. Vuonna 2008 on ollut käynnissä useita muutostyöryhmiä, joissa on valmistelu uuden Terveystalon ja Hyvinvoinnin laitoksen perustamista Stakesin ja Kansanterveyslaitoksen tilalle. Pääviraston ja koulukotien osalta vertailukelpoisuuteen vaikuttaa Stakesin lakkauttaminen 31.12.2008 ja THL:n perustaminen. Stakesin taloushallintojärjestelmiä käytettiin 31.12.2008 saakka ja uusi laitos aloitti uusilla järjestelmillä. Tästä johtuen vuoden vaihteessa ei saatu kaikkia vuodelle 2008 kuuluvia laskuja jaksotettua vuoden 2008 kirjanpitoon, vaan ne ovat vuodelle 2009. Samoin tammikuussa maksettuja ylitöitä tai muita pienempiä palkkaeriä kirjattiin vuoden 2009 kuluksi. Sairaaloiden kohdalla kaikki palkat saatiin vuodelle 2008.

Sairaalat

- Vuoden 2008 tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.

Koulukodit

Harvialan koulukoti

- Ei esitettävää

Kasvun Yhteisöt

- Ei esitettävää

Lagmansgården

- Ei esitettävää

Limingan koulutuskeskus

- Tilinpäätös on vertailukelpoinen vuoden 2007 tilinpäätöksen kanssa.

Sippolan koulukoti

- Tilinpäätös on vertailukelpoinen vuoden 2007 tilinpäätöksen kanssa.
- Vertailtavuuteen vaikuttavat tiedot ilmenevät toimintakertomuksesta sekä selvityksestä koskien kustannusvastaavuuslaskelman laskentaperusteita.

Vuorelan koulukoti

- Peruskorjatussa Vanhalan rakennuksessa aloitti uusi Vanhala osasto toimintansa tammikuussa 2008 kymmenpaikkaisena osastona. Oppilaspaikkoihin tuli neljän paikan lisäys ja uusia ohjaajan virkoja perustettiin neljä ja lisäksi perustettiin yksi perhetyöntekijän virka.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2008 määrärahojen		Tilinpäätös 2008	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.01.04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot	Bruttomenot	45 747 498,75	46 232 000,00	48 811 810,50	50 116 057,02				49 034 937,34	
	Bruttotulot	45 029 498,75	44 200 000,00	48 084 057,02	48 084 057,02				48 084 057,02	
	Nettomenot	718 000,00	2 032 000,00	727 753,48	1 304 246,52	2 032 000,00	-	569 516,81	2 601 516,81	950 880,32
33.01.05. Valtion koulukotien toimintamenot	Bruttomenot	16 161 022,11	17 287 000,00	17 801 089,43	18 713 260,62				18 023 167,19	
	Bruttotulot	15 558 022,11	16 200 000,00	17 626 260,62	17 626 260,62				17 626 260,62	
	Nettomenot	603 000,00	1 087 000,00	174 828,81	912 171,19	1 087 000,00	-	522 077,76	1 609 077,76	396 906,57
33.03.01. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot	Bruttomenot	28 627 603,67	30 260 000,00	28 218 033,91	30 836 934,53				31 244 247,77	
	Bruttotulot	5 098 603,67	5 250 000,00	5 826 934,53	5 826 934,53				5 826 934,53	
	Nettomenot	23 529 000,00	25 010 000,00	22 391 099,38	2 618 900,62	25 010 000,00	-	3 026 213,86	28 036 213,86	25 417 313,24

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Tilivirasto ei ole ylittänyt arviomäärärahoja

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		646 389,97
Vuosi 2007		646 389,97
33.12.21.2. Koulukotien maksullisen toiminnan hintojen alentaminen	300 000,00	
33.14.21. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot	346 389,97	
Pääluokka yhteensä		646 389,97
Vuosi 2007		646 389,97

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2008	2007
Henkilöstökulut	61 954 326,26	57 184 194,66
Palkat ja palkkiot	61 286 344,15	56 696 434,89
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	667 982,11	487 759,77
Henkilösivukulut	15 727 162,16	14 036 926,47
Eläkekulut	12 832 274,63	11 257 646,14
Muut henkilösivukulut	2 894 887,53	2 779 280,33
Yhteensä	77 681 488,42	71 221 121,13
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 766 499,63	1 535 049,09
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	42 535,49	53 497,95
Johto	3 255,74	3 217,90
Muu henkilöstö	39 279,75	50 280,05

Henkilöstökulut ovat ilmoitettu suoriteperusteisesti

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina poistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Käyttöomaisuushyödykkeiden Laivat ja muut vesikuljetusvälineet poistot on laskettu jäännösarvopoistoina ja muiden hyödykkeiden poistot on laskettu tasapoistoina. Mikäli hyödykkeelle jää jäännösarvo suunnitelman mukaisen poistoajan jälkeen ja sen taloudellinen käyttöikä jatkuu, tehdään jäännösarvolle uusi poistosuunnitelma, tasapoisto (3v.) Autojen poistotapa on muutettu 1.1.2008 alkaen. Aikaisemmin niistä tehtiin 5 v. jäännösarvopoistot ja loppuarvolle laadittiin uusi tasapoistosuunnitelma 3 vuodelle. Nyt autot poistetaan 5 v. tasapoistoin.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat :

Käyttöomaisuus	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto -%	Jäännösarvo -%
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Ostetut atk-ohjelmat	tasapoisto	5	33,33	0
Muut aineettomat oikeudet	tasapoisto	arv. erikseen, 5-17 vuotta		
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennelmat	tasapoisto	10	10	0
Koneet ja laitteet				
Autot ja muut maakuljetusvälineet	tasapoisto	5	20	0
Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	jäännösarvo	5	20	33
<u>Laivat ja muut vesikuljetusvälineet</u>	tasapoisto	3	33,3	0
Raskaat työkoneet	tasapoisto	10	10	0
Kevyet työkoneet	tasapoisto	5	20	0
Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet				
Palvelimet	tasapoisto	5	20	0
Muut atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	3	33,33	0
Toimistokoneet ja -laitteet	tasapoisto	5	20	0
Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5	20	0
Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	5	20	0
Muut tutkimuslaitteet	tasapoisto	5	20	0
Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
Kalusteet				
Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5	20	0
Muut kalusteet	tasapoisto	5	20	0
Muut aineelliset hyödykkeet				
Taide-esineet		ei poistoja		0
Muut aineelliset hyödykkeet	tasapoisto	arv. erikseen, 5-20 vuotta		0
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit				
Kiinteistöosakkeet		ei poistoja		
Muut osakkeet		ei poistoja		
Muut osuudet		ei poistoja		

Tiliviraston Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet				Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	...	...	
Hankintameno 1.1.2008	2 386 876,73	136 126,92	0,00	0,00	2 523 003,65
Lisäykset	9 373,27	0,00	0,00	0,00	9 373,27
Vähennykset (-)	-8 007,27	0,00	0,00	0,00	-8 007,27
Hankintameno 31.12.2008	2 388 242,73	136 126,92	0,00	0,00	2 524 369,65
Kertyneet poistot 1.1.2008	1 520 969,27	84 756,70	0,00	0,00	1 605 725,97
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	276 768,14	24 833,70	0,00	0,00	301 601,84
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	1 797 737,41	109 590,40	0,00	0,00	1 907 327,81
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	590 505,32	26 536,52	0,00	0,00	617 041,84

	Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä
	Rakennelmat	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.2008	39 878,23	12 963 267,66	589 536,79	38 584,57	13 631 267,25
Lisäykset	0,00	561 433,01	14 600,00	18 000,00	594 033,01
Vähennykset (-)	0,00	-38 824,63	-3 305,32	0,00	-42 129,95
Hankintameno 31.12.2008	39 878,23	13 485 876,04	600 831,47	56 584,57	14 183 170,31
Kertyneet poistot 1.1.2008	19 575,50	10 650 335,56	400 369,22	12 489,30	11 082 769,58
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	5 001,70	998 201,17	38 127,20	1 419,50	1 042 749,57
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	24 577,20	11 648 536,73	438 496,42	13 908,80	12 125 519,15
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	15 301,03	1 837 339,31	162 335,05	42 675,77	2 057 651,16

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				Yhteensä
	Käyttöomaisuusarvopaperit	...	...	...	
Hankintameno 1.1.2008	10 305,00	0,00	0,00	0,00	10 305,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset (-)	-808,00	0,00	0,00	0,00	-808,00
Hankintameno 31.12.2008	9 497,00	0,00	0,00	0,00	9 497,00
Kertyneet poistot 1.1.2008	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	9 497,00	0,00	0,00	0,00	9 497,00
Käyttöomaisuus yhteensä 31.12.2008					2 684 190,00

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2008	2007	Muutos 2008-2007
Korot euromääräisistä saamisista	1 635,37	596,26	1 039,11
Kurssierot saamisista	-3 546,93	-2 416,43	-1 130,50
Osingot	1 880,00	1 161,00	719,00
Rahoitustuotot yhteensä	-31,56	-659,17	627,61
Rahoituskulut	2008	2007	Muutos 2008-2007
Korot euromääräisistä veloista	282,66	237,35	45,31
Muut rahoituskulut	6 227,34	20,00	6 207,34
Rahoituskulut yhteensä	6 510,00	257,35	6 252,65
Netto	-6 541,56	-916,52	-5 625,04

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Ei ole esitettävää.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	2008					2007	
	Kappale määrä	Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myynti- oikeuksien alaraja %	Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			9 497,00			1 880,00	10 305,00
Jakobstadsnejdens Telefon Ab						40,00	808,00
Kajaanin puhelinosuuskunta i.l.							
Limingan jäähalli Oy	8		673,00				673,00
Luottokunta osuustodistus	1		84,00				84,00
Lännen puhelin Oy							
Mikkelin puhelin Oy							
Vaasan Läänin puhelin	20		8 740,00			1780,00	8 740,00
Vakka-Suomen Puhelin Oy						60,00	
Osakkeet ja osuudet yhteensä			9 497,00			1 880,00	10 305,00

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2008	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	75 453,83	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	75 453,83	0,00	0,00	0,00

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Vastuusitoumukset

Euro	31.12.2008	31.12.2007	Muutos 2008-2007
Muut vastuut			
Vuokrasopimukset	37 811 936,58	40 440 336,85	-2 628 400,27
Vastuusitoumukset yhteensä	37 811 936,58	40 440 336,85	-2 628 400,27

Merkittävät monivuotiset taloudelliset sopimusvastuut

Vuokrasopimukset

Vuosittaiset talousarviomenot yhteensä
€

Kestoajaltaan pidemmät kuin 4 vuoden sopimukset

Määräaikaiset sopimukset 2 628 400,27

Yhteensä 2 628 400,27

Vastuusitoumukset

€ tai sanallinen selitys	31.12.2008	31.12.2007	Muutos 2008-2007
Kansainvälisille rahoituslaitoksille annetut sitoumukset	0,00	0,00	0,00
Vastuut vahinko- ja vakuutuskorvauksista	0,00	0,00	0,00
Muut vastuut	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00

Merkittävät monivuotiset taloudelliset sopimusvastuut

Vuokrasopimukset

Vuosittaiset talousarviomenot yhteensä, arvio

- Kestoajaltaan pidemmät kuin 4 vuoden sopimukset yhteensä	37 811 936,58
Hki Lintulahdenkuja 4, Stakes, Toimisto (päättymispäivä 31.5.2017)	24 846 886,65
Hki Lintulahdenkuja 5, Stakes, Toimisto (päättymispäivä 31.5.2017)	6 840 502,85
Vanhan Vaasan Sairaala (ensimmäinen irtisanomispäivä 31.12.2015)	6 124 547,08
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	

Vuosittaiset talousarviomenot yhteensä, arvio

- Kestoajaltaan pidemmät kuin 4 vuoden sopimukset yhteensä 0,00

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2008	Varat 31.12.2007	Käyttötarkoitus
Stakes päämaksupiste	2 704,10	2 647,30	Sodassa kaatuneiden vähävaraisten omaisten auttaminen
Sippolan koulukodin stipendirahasto	1 991,65	2 091,65	Stipendien jako oppilaille
Yhteensä	4 695,75	4 738,95	

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut

Ei ole esitettävää.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Ei ole esitettävää.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Ei ole esitettävää.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

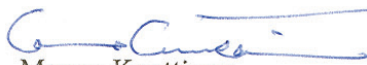
Ei ole esitettävää.

6 ALLEKIRJOITUKSET

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat on hyväksytty Helsingissä 12. maaliskuuta 2009.

Pekka Puska
pääjohtaja

Mauno Konttinen
ylijohtaja

Tero Meltti
suunnittelupäällikkö

Kaija Sanez
taloussuunnittelupäällikkö